

DRAUGAS

PERIODICALS
December 10,
Vol. LXXXVII

90th ANNIVERSARY

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY
PENKTADIENIS - FRIDAY, GRUODŽIO - DECEMBER 10, 1999

*****MIXED ADC 606
S179 P5 GRATIS
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
Serials Division
Washington DC 20540-4830

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 12/09/99

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

90-IEJI METAI

Nr. 239
Kaina 50 c.

Kas įvyko Būtingės naftos terminale?

Vilnius, gruodžio 9 d. (BNS) — Lietuvos aplinkos ministras Danius Lygis neatmeta galimybės, kad Būtingės terminale apskritai nebuvo avarinio naftos išsiliejimo, nes neaptikta jokių jo pėdsakų.

„Būta galimybės išsilioti, o imta traktuoti, kad išsiliėjo“, ketvirtadienį sakė ministras, apibendrinamas beveik trijų dienų bevises pastangas aptikti naftos dėmes Baltijos jūroje ir Lietuvos ir Latvijos pakrantėse. Pasak D. Lygio, trijų tonų naftos išsiliejimo „niekaip negalėtume nuspėti“, todėl „matyt, reiks traktuoti, kad naftos neišsiliėjo“.

Būtingės terminale ketvirtadienį toliau dirbo Lietuvos vyriausybės komisija, vadovaujama susisiekimo viceministro

Ricardo Malkevičiaus. Apibendrinę „Mazeikių naftos“ suteiktą informaciją ir vietoje surinktą medžiagą, komisija netrukus turėtų pateikti savo išvadas.

Pasak D. Lygio, jis trečiadienį per pokalbį telefonu su Latvijos aplinkos ministru Venciu Balodžiu pakartojo, kad Lietuva pasirėmėsi visokeriopai bendradarbiauti su latviais aplinkosaugos srityje, tiriant įvykį Būtingėje.

Manoma, kad pirmadienio vakarą pildant tanklaivį ir nutūrus naftos terminalo plūduri žarnai, į jūrą galėjo išsilioti maždaug pusketvirtos tonos naftos. Tačiau teršalų nerasta nei Lietuvoje, nei Latvijoje, kurios teritoriniai van-

denys prasideda vos už pusantro kilometro nuo Būtingės terminalo plūduri.

Ministras atmeta galimybę, kurią dažnai primena žaliųjų judėjimo atstovai, kad nafta smarkių bangų neva galėjo būti suplakta į kietus gabalėlius ir nugrimzti į dugną. Pasak D. Lygio, suplaktos galėjo būti tik sunkiosios naftos dalys, o lengvosios vis tiek paliktų dėmę vandens paviršiuje.

Trečiadienį prie plūduri rastoji neišsiliusi maždaug 100 kvadratinį metrų ploto naftuoto vandens dėmė, pasak specialistų, yra pernelyg maža, kad būtų trijų tonų naftos išsilypimo pėdsakas.

Vis dėlto, pasak D. Lygio, Latvijos specialistams yra pasiūlyta drauge su lietuviais dalyvauti paimtų naftos mėginių tyrime, per kurį bus nustatyta jų kilmė.

Ministras taip pat pakartojo Lietuvos nuostatą, kad žala Latvijai, jei bus nustatyta, kad ji padaryta, turės atlyginti „Mazeikių naftą“ apdraudusi bendrovė, bet ne Lietuvos valstybė.

Pirmasis toks įvykis Būtingėje nepakietė ministro nuomonės, kad šis terminalas yra saugus, jei naudojamas pagal taisykles.

Pasak D. Lygio, jam patiko „rami“ Latvijos aplinkos ministro nuostata dėl įvykio Būtingėje, nes jis „psekuliuoja“ tuo dalyku ir nedaro politiko-
kos“.

Etikos komisijai nepasiekiami nei ministrai, nei prokurorai

Vilnius, gruodžio 9 d. (BNS-Elta) — Vyriausioji tarnybinės etikos komisija nesvarstys nei susisiekimo ministro Rimanto Didžio, nei generalinio prokuroro Kazio Pėdnyčio elgesio, nes to neleidžia daryti komisijos nuostatai, pranešė Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos pirmininkas teisininkas Vytautas Andriulis.

Komisija atlieka tyrimą, gavusi informacijos, kad valstybės ar savivaldybės tarnyboje dirbantis asmuo nevykdo Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo reikalavimų. Tačiau komisija negali atlikti tyrimo dėl prezidento, Seimo ir vyriausybės narių, Seimo skiriamų teisėjų ir kitų Seimo skiriamų pareigūnų, įskaitant generalinį prokurorą.

Prezidentas Valdas Adamkus trečiadienį pareiškė laukias Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos išvadą, ar susisiekimo ministras R. Didžio kas nepiktinaudžiavo tarnybine padėtimi naudodamasis transporto lengvatomis. Prezidentas ministro elgesiu susidomėjo dėl spaudos rašinių, jog valstybės kontroliuojama įmonė „Lisco“ ministrui su žmona ir dukra kelionei jūra keltu į Kyli pardavė bilietus su nuolaida. Paaikškėjo, kad pigesnius bilietus „Lisco“ siūlo „reikalingiems“ valdininkams bei žurnalistams.

Paskelbus straipsnį, susisiekimo ministras paprašė „Lisco“ pakeisti keleivių vežimo taisykles, o jam pateikti sąskaitą už kelionę keltu į Kyli be lengvatinio įkainio.

Apie galimą generalinio prokuroro Kazio Pėdnyčio svarstymą žiniasklaida prabilo, išaiškęs, kad savo 50-mečio proga jis iš savo pavaldinių gavo nemažai vertingų dovanų.

Prezidentas V. Adamkus yra pasipiktinęs Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos (VTEK) bejėgiškumu ir teigia, kad ji turėtų svarstyti ne tik žemesnių valstybės tarnauojų, bet ir ministrų, kitų politikų tarnybinės etikos klausimus, ketvirtadienį pareiškė jo atstovė spaudai Violeta Gaižauskaitė.

Prezidento nuomone, komisijos nuostatai iš esmės iškreipia Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymą ir paneigia patį tokios komisijos paskirtį. V. Adamkus ragina Seimą nuostatus su minėtu įstatymu.

JAV Lietuvių fondas jau ketlet metų skiria premijas Lietuvos vadovėlių autoriams. Lietuvių ir užsienio kalbų, istorijos ir etikos vadovėlių rankraštius premijoms rekomenduoja Švietimo ir mokslo ministerijos Ugdymo turinio tarnyba. Šiemet Lietuvos fondas paskyrė keturias 1,000 dolerių vertes premijas.

Nuotr.: (Iš kairės) apdovanotosios vadovėlių autorės — Vilniaus 60-osios m-klos Lietuvių kalbos mokytoja Vanda Butkevičiūtė-Diop ir Lukiškių m-klos lietuvių kalbos mokytoja Vilija Kozrevienė, premijuotos už lietuvių kalbos mokymo priemonių komplektą „Mokomės lietuvių kalbą“, skirtą IX lietuvių klasei; švietimo ir mokslo ministras Kornelijus Platelis; Vilniaus pedagoginio universiteto Vokiečių filologijos ir metodikos katedros docentė Aldona Mikalauskienė ir Šventionelių m-klos vokiečių kalbos mokytoja Rima Razmienė, premijuotos už vokiečių kalbos vadovėlį IX klasei „Deutsch für mich“.

Į Šventuosius metus durys bus atvertos visiems

Vilnius, gruodžio 9 d. (BNS) — Pasitikdama 2000 metus, Lietuvos Katalikų Bažnyčia drauge su viso pasaulio tikinčiųjų bendruomene kviečia susitikimui ir vienybei.

Spaudos konferencijoje ketvirtadienį Vilniaus metropolitas Audrys Juozas Bačkis sakė, kad iškilminguose renginiuose Lietuvoje dalyvaus katalikų, stačiatikių ir evangelikų liuteronų bažnyčių vadovai.

Sausio 19-25 dienomis rengiama Maldos už krikščionių vienybę savaitė, kurios metu bus meldžiamasi Tauragės evangelikų liuteronų, Klaipėdos stačiatikių, Vilniaus Šv. Jonų bažnyčiose, taip pat vyks konferencijos, kur dalyvaus

Vaistinininkai perspėja valdžią dėl vaistų trūkumo

Vilnius, gruodžio 8 d. (BNS) — Vaistinininkai ragina Lietuvos pareigūnus atkreipti dėmesį į katastrofišką padėtį Lietuvos vaistinėse, kur trūksta vaistų.

Vaistų didmeninės prekybos įmonių asociacijos valdybos pirmininkas Remigijus Mielinis spaudos konferencijoje trečiadienį teigė, kad ligonių kasoms neatsiskaitant su vaistinėmis, nuo metų pradžios vaistinių įsigybinimas didmenininkams padidėjo 3 kartus.

Ligonių kasų skola vaistinėms dabar yra apie 80 mln. litų.

„Vaistų gamintojai ima netiekti vaistų į Lietuvą, mes savo ruožtu negalime jų tiekti vaistinėms ir ligoninėms, ir ten susidaro kritiška padėtis“, teigė R. Mielinis.

„Jeigu ligonis negaus gyvybiškai svarbaus vaisto, tai bus problema, kuri labai greitai pavers dideliu skandalu. Vaisto nepateikimas pacientui yra labai didelis nusikaltimas“, teigė Lietuvos farmacijos sąjungos viceprezidentas Saulius Mikolionas. Pasak jo, jau buvo keli atvejai, kai ligoniai negalėjo gauti jiems gyvybiškai svarbių vaistų.

nuostatus su minėtu įstatymu.

šių trijų konfesijų vadovai.

Kovo 4 dieną Romoje bus švenčiama Lietuvos jubiliejinė diena. Šv. Petro bazilikoje Lietuvos vyskupai ir kunigai aukos šv. Mišias, po kurių įvyks jų susitikimas su popiežiumi Jonu Pauliumi II.

Be Lietuvos 2000 metais savo jubiliejinę dieną minės dar šešios pasaulio valstybės.

* Generalinės prokuratūros kolegija mano, kad dovanos generaliniam prokurorui Kazui Pėdnyčiai įteiktos „pagal tradiciją“. Skandalas kilo dėl pavaldinių dovanų gen. prokuroro K. Pėdnyčio 50-mečio proga. Šią savaitę spauda paskelbė, jog jubiliejaus proga K. Pėdnyčia vertingomis dovanomis apdovanojo visų penkių apygardos prokuratūrų bei Generalinės prokuratūros darbuotojai. Pats K. Pėdnyčia spaudos konferencijoje šią savaitę stebėjosi, kodėl jam dovanota skalbimo mašina, televizorius, dulkių siurblys ar kreslas yra laikomi vertingomis dovanomis.

Seimo nariai susirūpinę dėl padėties Čėčenijoje

Vilnius, gruodžio 9 d. (BNS) — Nepaisydama įvairių tarptautinių organizacijų, valstybių, politikos veikėjų spaudimo, Rusija ir toliau vykdo taikių gyventojų genocidą, teigia Seimo parlamentinės ryšių su Čėčenija grupės pirmininkas Rytas Kupčinskas.

Ketvirtadienį spaudos konferencijoje Vilniuje R. Kupčinskas žurnalistams pateikė Baltijos Asamblėjos nutarimą dėl padėties Kaukaze bei Seimo parlamentinės ryšių su Čėčenija grupės pareiškimą. R. Kupčinsko teigimu, praėjusią savaitę Rygoje vykusioje Baltijos Asamblėjos sesijoje nutarimas dėl Čėčenijos buvo priimtas vienbalsiai.

Nutarime reikiama susirūpinimas dėl karinių Rusijos veiksmų Čėčenijoje ir nuolatinio įtampos didėjimo Šiaurės Kaukaze, smerkiamas bet koks terorizmas, pabrėžiama, kad prisidengiant kova su terorizmu, negalima naikinti taikių gyventojų.

Baltijos Asamblėja kreipiasi į Rusijos Federacijos įstaty-

Karas Čėčenijoje iššaukė pasaulio vadovų kandžius pareiškimus

Jelcin išpėjo JAV nedaryti spaudimo Rusijai

Maskva-Vašingtonas-Roma-Istambulas, gruodžio 9 d. (Reuters-BNS) — Kinijoje viešintis Rusijos prezidentas Boris Jelcin ketvirtadienį išpėjo JAV nedaryti spaudimo branduolinei Rusijai dėl karo operacijos Čėčenijoje.

„Matyt, Clinton leido sau spausti Rusiją. Jis, matyt, kelioms sekundėms pamiršo, kas yra Rusija. Rusija turi visą branduolinių ginklų arsenalą, bet Clinton nusprendė pažaisti jėga. Aš noriu pasakyti Clinton: tegul jis neužsimiršta, kokiame pasaulyje gyvena. Nebuvo ir nebus, kad jis diktuos žmonėms, kaip gyventi, ilsėtis“. Pasak Rusijos naujienų agentūrų, B. Jelcin specialiai sustojo tai pasakyti po susitikimo su Kinijos Valstybinio Liaudies Kongreso pirminku Li Peng.

„Daugiapalio pasaulis — štai visko pagrindas. Su taip, kaip mes susitarėme su Jiang Zemin. Ir mes diktuosime, kaip gyventi, o ne jis“, sakė Rusijos prezidentas.

Bill Clinton atsikirtė Rusijos prezidentui

JAV prezidentas Bill Clinton ketvirtadienį kandžiai atsikirtė į Rusijos prezidento pasisakymus ir sakė jaučias pareigą garsiai kalbėti apie Rusijos veiksmus, kuriuos laiko neteislingais.

Paprašytas pakomentuoti B. Jelcin stačiatikišką užuominą, kad Rusija „turi pilną arsenalą branduolinių ginklų“, B. Clinton atsakė: „Aš to nepamiršau. Žinote, manau, kad jis nepamiršo, jog Amerika taip pat yra didžioji valstybė, kai nesutiko su mano veiksmais Kosovo“.

B. Clinton šią savaitę ne vieną kartą sakė, kad Rusija „brangiai sumokės“ už Čėčenijos puolimą, nes neteks tarptautinio autoriteto ir atbaidys investuotojus.

Į Baltųjų rūmų Rozių sodą atėjęs kalbėti apie JAV naujausias technologijas, B. Clinton

ton nenorėjo daug dėmesio skirti B. Jelcin pasisakymui: „Noriu pasakyti, negalima to per daug imti į galvą... Nekalbėkime apie tai, ką šneka vadovai, ir apie visus tuos kritikos žodžius. Svarbiau, kokie yra valstybės veiksmai, ar ji teisi, ar klysta, ar tai pasiteisins, ar ne, ir kokios bus pasekmės. Aš nepritariu tam, kas ten vyksta, ir mano pareiga tai pasakyti“, kalbėjo B. Clinton.

Rusai prieš čėčenus panaudojo cheminį ginklą

Čėčenijos prezidento Aslan Maschadov pasiuntinys ketvirtadienį apkaltino Rusiją naudojant cheminius ginklus, nuo kurių respublikoje žuvo 31 žmogus ir dar daugiau nukentėjo.

„Yra žmonių, kuriems atsirado pūsles, jie skundžiasi ligotų mieguistumu, tačiau mes nežinome, kokios dujos buvo naudojamos“, Istambule sakė Saidhassan Abumuslimov.

Pasak jo, cheminiai ginklai buvo naudojami gruodžio 5-osios naktį dviejuose Grozno rajonuose. Sprogdus keli kumirams bomboms, liudininkai matė „keistą geltoną rūką“, sakė Čėčenijos pareigūnas, pridurdamas, kad mirusiųjų skaičius gali išaugti.

Rusija visada neigė Čėčenijos kaltinimus, kad prieš kovotojus naudojami cheminiai ginklai.

Čėčenijos pasiuntinys sakė, kad Rusija ketvirtadienį pradėjo kontroliuoti paskutinį didžiausią Čėčenijos miestą be apsuptytos sostinės Grozno ir beveik užėmė Čėčenijos centrinę dalį. Rusijos saugumo tarnyba pagrobė prezidento A. Maschadov žmoną ir dukterį iš kaimyninio Ingušijos regiono. Rusijos pareigūnai anksčiau šią savaitę paskelbė, kad A. Maschadov išsiuntė savo šeimą į Rusiją, kas, pasak jų, įrodo, jog čėčėnų kovotojai palieka taikius gyventojus likimo valiai.

* Rusijos ir Baltarusijos sudaromos sąjungos proga

Lietuva priminė savo vakarietišką kryptį. Lietuvos Užsienio reikalų ministerija pažymi, kad kiekviena valstybė turi teisę jungtis ar stoti į jau egzistuojančias politines, ekonominės bei gynybinės sąjungas. Ši teisė yra patvirtinta visuotiniuose pripažintuose tarptautiniuose dokumentuose, taip pat 1991 metų liepos 29 dieną pasirašytoje sutartyje tarp Lietuvos Respublikos ir Rusijos Tarybų Federacinės Socialistinės Respublikos del tarpvalstybinių santykių pagrindų bei Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus ir Baltarusijos prezidento Aleksandr Lukšenkos 1998 m. lapkričio 12 d. bendrame pareiškime. Lietuvos URM tikisi, kad Rusija ir Baltarusija taip pat gerbs Lietuvos teisę į Europos Sąjungą ir Šiaurės Atlanto sutarties organizaciją.

KALENDORIUS

Gruodžio 10 d.: Angelina, Egidijus, Eularija, Ilma, Loreta, Melchijadas, Spindulė, Žydrė.

Gruodžio 11 d.: Šv. Damazas, Aistis, Artūras, Dirvonė, Dovydas, Tautvaldis, Valdis.

SPORTO

APŽVALGA

Redaktorė Irena Regienė

LIETUVOS KREPŠININKAI JAV KOLEGIJŲ IR UNIVERSITETŲ RINKTINĖSE

Šiemet JAV kolegijų ir universitetų rinktinėse žaidžia nemažas būrys studentų iš Lietuvos. Vien tik NCAA pirmojo diviziono komandose randame mažiausiai 20 lietuvių krepšininkų pavardžių. Tiek užtikome peržiūrę 317 aukštųjų mokyklų rinktinių, kurios yra suskirstytos į 31 lygą — konferenciją, žaidėjų sąrašus. Žinoma, mūsų tautiečių iš Lietuvos gali būti dar daugiau, nes vienas kitas gal dar į juos nebuvo įtrauktas.

Net trys lietuviai krepšininkai šį sezoną atstovaus Clemson universitetui. Šalia į paskutinius mokslo metus įžengusio Andriaus Jurkūno, čia matysime du naujokus, pirmametį Tomą Nagį (6 pedų ir 8 colių ūgio, baigusi Montgomery, Ala. Catholic gimnaziją) ir Artūrą Javtoką (6 pedų ir 9 colių, atvykęs iš Western Nebraska J. College).

Du lietuviai: Mantas Ignatavičius (6'3" praėjusio sezono taškų vidurkis — 10.9) ir Valdas Kaukėnas (6'8", taškų vidurkis — 8.6) tęs mokslus High Point un-te, priklausančiam Big South lygai.

Taip pat du mūsų tautiečiai iš Lietuvos žais Sacred Heart rinktinėje, kuri šiemet startuos NCAA I diviziono Northeast lygoje. Šalia mokslus baigiančio Mindaugo Lydekos (6'9", 8.4 taškų vidurkis), matysime ir naują Mariją Kovaliuką (6'7").

Po vieną žaidėją matysime šių universitetų rinktinėse — Darių Songailą — Wake Forest, Evaldą Joci — East Carolina, Donatą Zavacką — Pittsburgh, Alvydą Tenį — Rutgers, Rimą Kaukėną — Seton Hall, Ramūną Petrą — Oregon State, Marijoną Petravičių — South Carolina. Kęstutį Marčiulionį — Delaware, Nerijų Karlikanovą — Creighton, Nerijų Puidą — Havajų un-te, Honolulu.

Žymiojoje Arizonos komandoje pradedo žaisti 6'10" ūgio centras Robertas Javtokas (Artūro Javtokos iš Clemson un-to brolis). Florida Atlantic ekipa susilaukia Motiejaus Reimerio (6'8" ūgio puolėjas). O Arūnas Drasutis (6'5" ūgio puolėjas), matomas Texas A & M — Corpus Cristi mokyklos,

kuri grįžta į NCAA I divizioną, žaidėjų sąrašą.

Iš šių žaidėjų daugiausia demesio krepšinio žinovai skiria D. Songailai (6'9", 12.1 taškų vidurkis), kuris pernai, būdamas pirmamečiu krepšininku, pateko į Wake Forest pirmąjį penketuką. Apie jį plačiausiai rašo amerikiečių leidiniai, skirti JAV kolegijų ir universitetų krepšiniui. Vitišur pažymima, kad jis lietuvis, atvykęs iš Lietuvos. Rašoma, jog Darius yra pirmasis tokio lygio krepšininkas, po to kuomet dabartinė NBA žvaigždė — Tim Duncan apkeičio šią mokyklą. D. Songailos pavarde didžiojo šio krašto spaudoje, be abejo, matysime ne vienus metus, nes jis turi didžiausių galimybių būti pirmuoju lietuviu (po universiteto baigimo) patekti į NBA.

Taip pat vilčių patekti į NBA turi East Carolinos universiteto rinktinėje jau paskutinius metus žaidžiantis aukštaūgis (6'9") Evaldas Joci. Jis buvo išrinktas į Colonial Athletic lygos pirmąjį penketuką ir paskelbtas geriausiu lygos žaidėju („Player of the Year“). „Lindy's College Basketball“ leidinys jį pristato kaip visapusiškiausią tos lygos krepšininką ir rimčiausią kandidatą iš jos devynių universitetų rinktinių žaidėjų tarpo į NBA. Evaldas praėjusiais metais per rungtynes vidutiniškai pelnė 12 taškų. 13.8 taškų ir surinkė 6.2 atšokusiu kamuoliu.

Pagrindiniame penketuke už Seton Hall universitetą (ši mokyklą baigė dabartinis Lietuvos rinktinės žvaigždė Artūras Karnišovas) žaidžia Rimas Kaukėnas. Tai 6'4" ūgio gynėjas su geru taškų vidurkiu (13.5) ir dar geresniu baudų metimo rezultatu (84.3%). Šis vyras baigia mokslus irgi ateinančių pavasarį.

Pajėgumu išsiskiria ir pajėgiai Pac 10 lygai priklausantis Oregon State pagrindinio penketuko gynėjas pozicijoje žaidžiantis Ramūnas Petrą. Iš dešimties šioje lygoje žaidžiančių komandų, Ramūno komandai pramatoma V

Delaware universiteto krepšinio komandos žaidėjas Kęstutis Marčiulionis veržiasi prie krepšio.

LIETUVOS KREPŠININKŲ NUGALI VOKIETIJA

Po laimėtų Lietuvos vyrų krepšinio rungtynių prieš Vokietiją Kaune, jau kitą dieną mūsų moterys atrankinėse Europos pirmenybių rungtynėse 2001 m. Prancūzijoje, Dessau mieste susitiko su vokiečiais ir įveikė jas 60:57.

Vokiška žiniasklaida plačiai aprašė „kietas“ rungtynes, kadangi, jos nuomone, vokiečių rungtynių laimėjimas tokį svarbų rezultatą. Dabar viskas priklauso nuo Vokietijos — Danijos rungtynių (Lietuva jau įveikė Daniją) bei Lietuvos — Rumunijos susitikimo, nes Lietuva privalo įveikti rumunes, duodant vokiečiams kiek vilčių Europos pirmenybėms

vieta, o pirmosios trys lentelėje turėtų būti stipriųjų universitetų: UCLA, Arizonos ir Stamfordfordo komandos.

Kęstutis Marčiulionis žaidžia irgi pagrindinėje Delaware universiteto rinktinėje, kuriai žadama pirmoji vieta (iš 10) American East lygoje. Šis gynėjas pozicijoje esantis krepšininkas per rungtynes vidutiniškai pelnė 12 taškų.

Be abejo, dar yra gal dešimtis lietuvių krepšininkų, kurie atstovauja NCAA antrojo ar trečiojo diviziono komandas arba dvimeti (taip vadinamos „Junior College“) kolegijų rinktinėms. Vienas tokių — Aurimas Šmigelskis žaidžia Morton kolegijoje, Ciceoroje.

Čia reikia paminėti, kad visi anksčiau paminėti krepšininkai yra jaunuoliai iš Lietuvos. Dabar, norint įveikti universitetų rinktinėse, reikia pasiekti gana aukštą pažymį vienu metu. Tačiau tą kiti jaunuoliai iš Lietuvos, kaip matome, sugeba ne tik įveikti, o net ir pralenkti Amerikoje gimusius ir augusius amerikiečius.

Edvardas Šulaitis

Prancūzijoje.

Rungtynes aprašė dpa agentūra, o jos atstovas atskirai pažymėjo lietuvių trenerio V. Gedvilio tokį pareiškimą: „Žaidėme labai blogai, negalėjome uždegti mūsų H. Roth. Be to, lietuvių nuomone, Vokietija nėra parankus priešininkas. Tačiau rungtynių pabaigoje laimė pakrypo lietuvių pusen. Teisingas V. Gedvilio pareiškimas, nes H. Roth šaskaitoje 23 tšk. (Lietuvos — Vilutė 14 tšk. žiūrėk 2.5 tūkst). Be to, Vokietija žaidė be geriausios krepšininės M. Oskamp, kuri susižeidė kelį. Vokiečių nuomone, Lietuvos pergalė iškovojo gynyba, nes likus iki rungtynių pabaigos 2 min. 21 sek. vokiečiai dar vedė 57:53. Galutinai užtikrinti pergalę Wegeler mėgino tritaškį, tačiau kamuolys nepasiekė net lentos. Nuo čia pasipylė vokiečių katastrofiškos klaidos, kurias išnaudojo Lietuvos žaidėjas (net penki kamuolio praradimai). Lietuvaitės padėjo už tokias brangias „dovanas“ ir 3 sek. prieš rungtynių pabaigą J. Streimikytės gražiu metimu žaidimą persvėrė 59:57 savo naudai. Po rungtynių vokiečių treneris spaudos atstovams pasakė: „Vokietija anksti išleido „katę“ iš užrišto maišo bei paskutinėse minutėse, padarydama pagrindines klaidas“.

Futbolas

Vokietijos aukščiausioje futbolo lygos MSV Duisburgo vienuolikėje žaidžia Lietuvos futbol rinktinės vartininkas Gintaras Stauce. Vienoje treniruotėje, nuo virpto atšokęs kamuolys, gerokai sutrenkė lietuvių smegenis, nuvežant net į ligoninę. Tris savaites Gintaras negalėjo žaisti. Grįžus į aikštę jo sportinė forma nepasiekė ankstyvesnio lygio ir keletą rungtynių, dėl lietuvių klaidų, Duisburgo komanda turėjo pralaimėti.

Prieš keletą savaičių teko pasikalbėti telefonu. Pajudino me Lietuvos futbolo rinktinės klausimą bei Gintaro Duisburgo klubą, kadangi jo vienuolikėje Vokietijos aukščiausioje futbolo lygoje yra paskutinėje vietoje. Gėsmė „iškristi“ į antrą lygą. Tuo tarpu Gintaras yra pasirašęs sutartį iki 2001 metų. Žaidžiant antroje lygoje sumažės ir atlyginimas (mazėsnės klubo pajamos). Pereiti į kitą klubą sunkoka, nes naujas „darbdavys“ turi pereiti iš Duisburgo atlyginimą. Be to, visi Vokietijos klubai turi gerus vartininkus, tad lieka nauja viltis. Lietuvos klubai nepajėgūs yra mokėti net tokio atlyginimo, kokiį jis gautų žaisdamas ir antroje Vokietijos ly-

goje. Gintaro adresas: G. Stauce, c/o MSV Duisburg, Westender St. 36, 47138 Duisburg, Germany.

Ingrida Radzevičiūtė Vokietijos rinktinėje

Rankininė Ingrida Radzevičiūtė įtraukta į Vokietijos rinktinę. MC Leipzig klubo žaidėja priėmė Vokietijos pilietybę, yra patenkinta gyvenimu Vokietijoje. Pasaulinėse pirmenybėse prieš Argentiną stebėjau Ingridą televizijoje. Prieš silpną Pietų Amerikos atstovę lietuvių pirmą kėlinį sužaidė gan silpnokai, ne visiškai pateisinusi į ją trenerio dėjų vilčių. Gerokai lietuvių pasitaisė rungtynių pabaigoje, pelnydama Vokietijai tris įvarčius. Gan aukšta — 1.75 m ir 25-metė Ingrida spaudos atstovams pareiškė (gan gerai kalba vokiškai), kad Vokietijai turi daug vilčių kovoti dėl medalių.

K. Baronas

POVILO IR MARGARITOS GALIMYBĖS

Lietuvos šokėjų ant ledo pora Margarita Drobizko ir Povilas Vanagas kitų metų Europos čempionate turi realią galimybę užimti prizinę vietą. Anot Lietuvos čiuožimo federacijos (LCF) viceprezidentės Lilijos Vanagenės, taip mano daugelis dailiojo čiuožimo specialistų.

P. Vanagas sakė, kad kitų metų vasario mėnesį vyksiančiame Senojo žemyno čempio-

OLIMPINIAME VAKARE — SIDNĖJAUS ŽAIDYNIŲ DVASIA IR LIETUVOS RINKTINĖS VIZIJA

Gruodžio 2 d., trečiadienį, Vilniaus Rotušėje surengtame olimpiniam vakare Lietuvos tautinis olimpinis komitetas (LTOK) ir Australijos ambasada Lietuvai pakvietė šalies sporto aukštuomenę pabendrauti 2000 metų Sidnėjaus olimpinį žaidynių dvasia, kuriant Lietuvos olimpinės rinktinės viziją. Vakaro garbės svečiu tapo Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, nuoširdžiai bendravęs su sporto vadovais ir geriausiais šalies sportininkais.

„Tikiuosi, kad Lietuva laimės daug aukso medalių“, — tokiu lietuviškai ištartu palinkėjimu į svečius kreipėsi Australijos ambasadorius Stephen Brady, reziduojantis Stokholme. Jis pabrėžė, kad Australija yra pasirėngusi 2000 metų olimpiadą ir parolimpines žaidynes, kurios taps didžiausiomis pasaulio sporto istorijoje.

LTOK prezidentas ir Europos olimpinio komiteto Vyk-

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY
Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$100.00 Foreign countries \$115.
Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Matindami pašto išlaidas, pakvitatimų už prenumeratą nesuntiame. Prie pavarės ir adreso, siūdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.
DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Nietams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsąnt i Lietuvą:			
Oro pašt	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu pašt	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro pašt	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu pašt	\$55.00		

Vyriausias redaktorė — Danutė Bindokienė
Administratorius — Valentinas Krumpis
Moderatorius — kun. Viktoras Rimelėlis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo.

Siunčiant prašome pasiikyti kopiją.

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai primami absoliučiai punktualiai.
Susitarimui (kalbėti angliškai)
Tel. 708-422-8280

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 596-8101
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidus ligų gydymas
Kalbama lietuviškai
6918 W. Archer Ave., Ste. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽIJOBA, M.D.
INDRĖ RUDAITIS, O.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
1020 E. Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. (630) 527-0090
3825 Highland Ave.,
Tower 1, Suite 3 C
Downers Grove, IL 60515
Tel. (630) 435-0120

Likus iki Sidnėjaus olimpiados devyneriems su puse mėnesio, vieniems iš geriausių šalies sportininkų buvo įteikti simboliniai kvietimai rengtis ir dalyvauti šiose olimpinėse žaidynėse. Kartu su olimpiniais suvenyrais juos gavo vakare dalyvavę lengvaatlečiai Virgilijus Alekna, Remigijus Nazarovienė, Vloclavas Kidyskas, Saulius Kleiza, irkluotojai Birutė Šakickienė, Kristina Poplavskaja bei Alvydas Duonelė ir plaukikas Darius Grigalionis.

Lietuvos parolimpinio komiteto prezidentas Vytautas Kvietkauskas tokius pat kvietimus įteikė geriausiems neįgaliesiems sportininkams Sigitai Markevicienei ir Sauliui Leonavičiui.

S. Brady olimpinis Sidnėjaus marškinėlius padovanojo įvairių metų Lietuvos olimpiniam čempionams — Danui Pozniakui, Angelei Rupšienei, Linai Kaciūytei, Robertui Žulpai, Vidai Vencienei, Romui Ubartui.

LTOK prezidentas Australijos ambasadoriui įteikė sidabrinę taure, palinkėjęs iš jos išgerti šampano Lietuvos sportininkų pergalų progą.

Vakaro svečiai vaišinosi australietiškais užkandžiais ir vynu.

(Elta)

Clemson universiteto komandos žaidėjas Andrius Jurkūnas (kairėje) rungtyniu metu.

SKLYPAI

BRONIUS NAINYS

„Viens pražuvo dėl markutės kits del kiaulės uodegos...“

Vel kartoju šį „Pupų dėdės“ — o ar daug iš mūsų prisimena šį, turbūt pirmąjį, Lietuvos radijo humoristą, linksminusį mus anais nepriklausomais metais — posmelį, skaitydamas spaudoje apie ministro Sigito Kackio Vilniuje įsigytą sklypą. Jau ne kartą tą posmelį grąžina atmintin Lietuvos politinė aukštumėnė — taip valdžią vadinant girdeju Vilniuje dar nepriklausomybės pradžioje. O tas posmelis atsirado, kai prieškarinės nepriklausomos Lietuvos laikais už suktiavimą buvo bausti du žymūs pareigūnai: Lietuvos pašto valdybos direktorius Adolfas Sruoga — už kažkokių išievojimų ryšium su pašto ženklais, ir akcinės bendrovės „Maisto“ vyr. direktorius Jonas Lapėnas — neleistinai pasipelnęs iš prekybos bekonais. Mat Lapėnas irgi pirkto sklypą — Kaune, brangioje vietoje, ir ant jo pasistatė daugiaaukštį milijoninės vertės namą. Už tai „Maisto“ direktorius buvo baustas aštuoneriais metais kalėjimo, nors jam sėdėti neteko, nes apeliacijos bei bylą per svarstymams ilgokai užsisėdus, Lapėnas mirė. Sruoga, gavęs penkiolika metų, kalėjime sėdėjo.

Nemalonai istorija, bet kaip skaitytų šio suvokio, ji visgi atskleidžia ir šiuos laikus, ir liudija, kad politinės aukštumos puoselėjamos tokios „vertybės“ nesikeičia. Ypač panaši ministro Kackio istorija. Jeigu spauda nebuvo pradėjusi lukštenoti jo praturtėjimo aplinkybių, gal netrukus ir ant ministro sklypo Vilniuje būtų išaugęs prabangus daugiaaukštis pastatas — patogiame savyje gyvenimui bei brangiam nuomojimui, ne šuniui nesulogus, iš kur toks lobis ministrui staiga nukrito. Nežinau, kiek tiesos atskleidė, ir kiek jos dar atskleis žiniasklaida prieš kelis metus kukliai besiverčianti buvusio gydytojo kelyje į staigų praturtėjimą ir nesimui spėti, ar teisėtai tas kelias, ar ne. Taip pat nebandoma nei vienos šalies, nei smerkti, nei teisinti, bet visgi noriu šį atvejį panašinti, kad būdinga pavyzdžiui, kai valdžios aukštos kėdės, lyg kokie aivarai, jų apukriems okupantams žaibiškai krauna turtus.

Kukliai vertės gydytojo praktika ir šeimos pragyvėjimui prisidurdamas iš žmonos pajamų iš jos partnerystės kavinėje, Sigitas Kaktys nutarė pasukti politikos keliu. Kaip konservatorių partijos narys, pirmiausia buvo išrinktas Mažeikių meru, iš tos kėdės išėjo į Lietuvos seimą, iš jo — į ministrus, ir vėliausiai — dar ir derybininkų grupės su „Williams“ vadovu. Partijoje irgi turbūt numeris antras, arba netoli jo. Taigi į viršūnes viesulais. Kokios didesnės laimės gyvenime bereikia? Netrukus gal premjeras, prezidentas...

Tačiau staiga viskas ėmė ir susijaukti. Žiniasklaida pradėjo rodyti jo pilaitės Mažeikiuose nuotraukas, iškilmingai vyraujančios tarp kitų penkių pastatų vieno hektaro sklype, skelbti apie garazę įrengtą, lyg ir neviešą, dirbtuvę, prabangų „Volvo“, skaičiuoti pajamas, išlaidas ir teirautis, kaip žmogus gali išleisti žymiai daugiau pinigų negu jis uždirba. Iš pradžių ministras nyršo, teigė, kad spauda skelbia netiesą, žadėjo skųstis teismui. Visi turiai esą įsigyti iš teiseto šeimos ūdardio. Į tuos teiginius žiniasklaida visgi skeptiškai žvelgiant, atsirado ir iki šiol užmiršta uošvė — aišku, nelabai kas nori reikalų su uošvėmis turėti, — paveldėjusi Anglijoje mirusio brolio turtą ir už jį net kelis „Volvo“ nu-pirkusi, tarp jų — vieną ir žentui. Bet žiniasklaida ir čia nesustojė, knisinėjo toliau, ir staiga — Antakalnyje, brangioje aplinkoje, lengvatiniomis sąlygomis pirktas, ne pagal įstatymus įregistruotas, 9 arų sklypas. Sujudo ir opozicija — ministras turi atsistatydinti. Partija šokosi ji ginti. Naujas ministras pirmininkas Andrius Kubilius paskyrė komisiją ištirti, ar nėra pažeisti kokie nors įstatymai. Komisija pažeidimų rado. Tada jau prezidentas Adamkus paprašė ministrą pasitraukti. Bet ministras pirmininkas atstatydino ministrą staiga nukrito. Nežinau, kiek tiesos atskleidė, ir kiek jos dar atskleis žiniasklaida prieš kelis metus kukliai besiverčianti buvusio gydytojo kelyje į staigų praturtėjimą ir nesimui spėti, ar teisėtai tas kelias, ar ne. Taip pat nebandoma nei vienos šalies, nei smerkti, nei teisinti, bet visgi noriu šį atvejį panašinti, kad būdinga pavyzdžiui, kai valdžios aukštos kėdės, lyg kokie aivarai, jų apukriems okupantams žaibiškai krauna turtus.

Kukliai vertės gydytojo praktika ir šeimos pragyvėjimui prisidurdamas iš žmonos

Paskutiniai lapai rudens saulelydyje. Nuotr. Algirdo Grigaičio

zinodamas kaip iš tos balos išbristi sausam, Kaktys pareiškė norįs panaikinti pirkimo sutartį, sklypą grąžinti ir iš ministro pareigų pasitraukti. Taigi mėnesį laiko trukęs cirkas šokis — atleiskite, bet kitaip pavadinti tokio keisto vaidinimo Lietuvos valdžios viršūnėse nesugebu — įvėlę jį visas aukštąsias Lietuvos valdžias, žiniasklaidą, baigėsi. Kas toliau?

Ši istorija, iš tikrųjų daug kartų ilgesnė negu čia pasakota, sukėlus daug nervavimosi, pykčio, priekaištų, badymosi pirštais ir, aišku, Lietuvos mokesčių mokėtojų kainavusi daug pinigų, vystėsi tik dėl to, kad dar vienas iš daugelio Lietuvos valdžios pareigūnų užsigeidė greitai pranašinti, ir atrodo, ne visiškai jam prideramu keliu. Ir, kaip rašinio pradžioje pastebėjome, tokie pavyzdžiai ne vieną, ir ne du. Jau praėjusią vasarą garsiai skambėjo, nežinia kur dingusi, viena tokių sklypininkų istorija. Apie jas gruodžio 4 skelbė ir „Kauno diena“, jau atvirai teigdamas, kad „Sklypų skandalai pagausino tokie Lietuvos gyventojų, kurie, nusivylę valdžia, laiko ją nesąžininga, besirūpinančia tik savimi, sukliaujančia... Sklypus įsigijo rektoriat, direktoriai ir kiti „pateptieji...“ Ir dar blogiau: tie „pateptieji“ įsigyti sklypai buvo okupanto atimti iš juos gavusių atstoliškaisiais metais už Lietuvos laisvę kovojusių savanorių. Ką tokia istorija mums pasako?

Ką pasakys turbūt dar nepasibaigusi ir Kackio istorija? Sunku patikėti, kad įstatymų pažeidimus, perkant ir įregistruojant sklypą, neatšivėlgę atitinkamos teisėtavos įstaigos. Bet kol jos viską

suvirškins, užtruks nemažai laiko, ir, už įstatymų pažeidimą netekęs jų vykdytojo pareigybės, buvęs ministras Sigitas Kaktys grįš į Seimą įstatymų leisti. Kaip tokį veiksmą pateisinti? Ar įstatymų pažeidėjai tinka būti jų leidejais? Kas turi atsakyti į tokį klausimą? Ar Kaktys neturi pasitraukti ir iš Seimo? O jeigu jis pats nepasitraukia, kas ir kaip tokį klausimą turi spręsti? Atsakymo į tai jau ieškojome, svarstydami Butkevičiaus atvejį. Ar iš tikrųjų normalu, dar daugiau — ar moralu, už kyšio ėmimą kalėjimu baustą nusikaltėlį laikyti Lietuvos Seimo nariu? Sigito Kackio elgesį ir visą jo turto įsigijimo bei įregistravimo eigą aptariant, kyla dar vienas didelis klausimas: ar joji painiava — kol kas, be teismo sprendimo, gal dar netvirtin-kim, kad tai buvo tyčinis nesąžiningumas — susidare dėl spragų įstatymuose bei taisyklės, ar tai buvo tik paprastas įvairių pareigūnų aplaidumas, ar jį nesugebėjimas bei nežinojimas, ar dar kas nors? Taip pat, ar galima pateisinti tokį ilgą premjero ir konservatorių partijos delsimą apsispręsti, net ir aiškūs, sprendimai reikiamus, duomenis suitelkus. Kaip bebandytume ir šį klausimą atsakyti, tačiau nebelskime klausimo, kad tas reikalas labai skubiai taisyti-nas.

Atrodo, kad ne kiek nemažiau taisyti, čia dar kartą akivaizdžiai išryškėjusi ir trijų vyriausiųjų galvų bendradarbiavimo tvarka. Prezidentas Adamkus, suvokęs Kackio padėtį ir jos poveikį valstybei, prašė ministrą iš pareigų pasitraukti. Kaktys tai daryti atsisakė, ir prezidentas toliau jau nieko nebegalėjo daryti be

ministro pirmininko sprendimo. O šis iš karto net teigė nematęs reikalo tokį neigiamą sprendimą Kackio atžvilgiu daryti. Ir kaip būtų jautėsis prezidentas, jeigu Kaktys būtų apsisprendęs neatsistatydinti, o ministras pirmininkas būtų jį palaikęs? Ar tai nebūtų viešas sprikas į nosį patiam vyriausiam Lietuvos valstybės pareigūnui? Ar tokie dalykai gali būti leistini?

Ir dar daugiau. Anais laikais, pagal „Pupų dėdės“ dainelę, „po užraktu“ sodindavo už savanaudišką pasinaudojimą tik pašto ženklais ir kiaulių uodegomis, o dabar net už neteisėtai įsigytą brangų Lietuvos piliečių turtą — sklypą — iš ministro kėdės tik į seimūno kėdę persodina. Kaip pakitę valstybiniai papročiai. Net ir šiandieninis modernusis satyrikas Erlickas tyli.

Šeštadienį Lietuvoje siautės uraganas bendrovei „Lietuvos geležinkeliai“ padarė apie 400,000 litų nuostolių. Bendrovės atstovė spaudai informavo, kad medžiama užvirtus ant elektros tinklų didžiausi, 280,000 litų nuostoliai, susidare elektros tiekimo ūkyje. (Elta)

*** Lietuvos banko valdyba išdavė leidimą** kredito uni-jai „Moterys taupa“ užsiimti taupymo ir saviarčio paskolų davimo savo nariams operacijomis bei įregistravo šią uni-ją. Tai kooperatiniais pagrindais organizuota fizinių asmenų — Lietuvos ūkininkų draugijos narių bei jų šeimų narių kredito įstaiga. „Moterys taupa“ — yra trisdešimt trečioji kredito uni-ją, įregistruota Lietuvos banko. (Elta)

„Pasitraukite arba būsite sunaikinti!“

Tai vėliausias Maskvos grasinimas, iš tikrųjų — ultimatumas, Čėčėnijos sostinės gyventojams. Kieti ir nedviprasmiški to grasinimo žodžiai pagaliau sukretė tiek Vašingtoną, tiek Europą, iki šiol gan pasyviai stebėjusią įvykius Čėčėnijoje. Sukretė, bet dar nepakankamai, kad imtųsi konkrečių priemonių prieš Rusijos agresiją. Bet bent jau apie tai kalba... Europos Sąjungos valstybės, dabar stovinčios ant sutarties su Rusija pasirašymo slenkščio, ketina „užsaldyti“ moksliniais tyrimėjimams pažadėtą finansinę paramą ir techninę aparatūrą, jeigu Maskva nesiliaus vykdydusi karo veiksmų prieš čėčėnus. Nors tai daugiau simboliškas perspėjimas, bet vis tik šiek tiek sutvirtina Tarp-tautinio valiutos fondo šios savaitės pirmadienį padarytą pareiškimą, kad sulaukiamas antrasis 640 milijonų dolerių mokejimas iš bendros 4.5 milijardo dol. paskolos, kurią šių metų liepos mėnesį pasizadėjo suteikti Rusijai. Tikima, kad didžioji dalis tų paskolos pinigų skiriama karui su Čėčėnija finansuoti, tad galbūt lešų stoka apstabdys Maskvos agresiją.

Rusijos karinės vadovybės ultimatumas Čėčėnijos sostinės gyventojų turi būti įvykdytas iki gruodžio 15 d. Tačiau (nepatikrintomis iš kitų šaltinių žiniomis) Čikagoje gyvenantys čėčėnų tautybės aktyvistai jau šios savaitės antradienį mūsų redakcijai pranešė, kad Grozne rusai pirmadienį panaudojo cheminius ginklus, žuvo 31 asmuo. Galima tik įsivaizduoti, kaip bus „kariaujama“ po gruodžio 15 d., kai įsigalios ultimatumo sąlygos.

Prieš karą Groznas turėjo apie 250,000 gyventojų. Po 1996 m. pasirašytos su Rusija taikos sutarties, miestas pradėtas sparčiai atstatyti, bet dabar vėl gerokai apgriautas. Manoma, kad vis tik jame yra likę apie 50,000 gyventojų, o Kremlius tvirtina, kad jų tarpie įsimašė iki 7,000 „banditų“, t.y. Čėčėnijos laisvės kovotojų. Esą kaip tik tuos „banditus“ rusai ir nori sunaikinti, tad civiliai gyventojai turi nedelsiant apleisti miestą.

Nieko sau pasiūlymas: valstybės gyventojams įsakoma pasitraukti iš sostinės, kad užpuolikas turėtų laisvas rankas naikinti pasilikusias jos tautiečius, juo labiau — did-

vyrius, kurie kovoja už tos valstybės nepriklausomybę ir laisvę. Norom nenorom visas šis reikalas atliepia ir Lietuvos laisvės kovas, prasidėjus antrajai sovietų okupacijai. Mūsų tautos didvyriai-partizanai ne tik buvo vadinami tais patiais paniekiančiais vardais, kaip dabar laisvę mylintys čėčėnai, bet taip pat vi-luojami pažadais, kad „viskas bus atleista, tik padėkite ginklus ir išeikite iš miškų“. Nebuvo anuomet lengvatikių lietuvių tarpe, nėra jų ir Čėčėnijoje.

Pasak kai kurių įtakingų Rusijos pareigūnų, karas Čėčėnijoje nėra dėl teritorijos, naftos ar kitų žemės turtų. Juk Rusija visko turi savo — pakankamai. Čėčėnija turi būti visiškai parklupdyta, kad kitos Kaukazo, ar apakritai buvusios Sovietų Sąjungos valdovė, tautos, norinčios iš Maskvos globos išsprūsti, būtų „pamokytos“: nemėginkite, nes ir jūs laukia čėčėnų likimas! Jeigu Rusija vėl „atsiskyrėles“ surinks į savo globą, ji bus stipri, kaip komunizmo laikais, ir visas pasaulis jos bijos, ją gerbs...

Nepaisant, kiek nelogiškai toks teigimas skamba (argi milžinas, sutraiskęs skruzdę ant kėlio, jau nusipelnė didvyrio ordino), daug ir eilinių rusų yra tos pačios nuomonės, nes igimtas sovietizmas jiems trukdo prileisti, kad būtų galima Rusijos nebijoti, jos negerbti.

Nereikia ypatingo įžvalgumo ar politinio išprusimo, kad lietuviui suprastų pavojų iš Maskvos. Nors šiuo metu Lietuvos ir Rusijos santykiai gan geri, bet viskas gali bemažant pasikeisti. Juo labiau, kad Lietuva vėl tapo įsprausta į rytų kaimyno pasienį, kai Baltarusija sudarė sąjungą su Rusija, o iš kitos pusės tvyro Karaliaučiaus sritis, kurioje iš esmės tebeegzistuoja Sovietų Sąjunga — galbūt vienintelė jos likusi dalis visoje planetoje. Juk kitos, sovietų okupuotos teritorijos ir tautos, po imperijos subyrėjimo išvydo laisvę, bet Karaliaučius, po Antrojo pasaulinio karo atiduotas ne Rusijai, o Sovietų Sąjungai.

Stebėjime įvykius Čėčėnijoje. Amerikoje čėčėnų ne-daug, tad, jeigu jiems reikia konkrečios paramos, junkime, padėkime. Jie taip pat padėjo, kai Lietuva kovojo dėl savo nepriklausomybės.

LIETUVA PRIEŠ 15 METŲ

Nr.8
(Tęsinys)

ANTANAS JUODVALKIS

Teatras pilnas žmonių — tai visi ekskursantai.

Pirmadienio, liepos 23 dienos, rytą parodė Leningradą ir meno darbus turtingą Izaako cerkvę, panašią į Petro ir Povilo katedrą, kuri buvo uždaryta. Po pietų pajudėjome į oro uostą, iš kurio 5 val. išskridome į Helsinkį. Sovietai pasų kontrolėje pasiliko sovietinę vizą, o muitinėje nuodugnai patikrino lagaminų turinį. Praleido vežamas knygas (turėjome leidimą, bet su sąrašu netikrino), gintarus (trejetą karolių, porą apyrankių, sagių ir kt.), audinius, bet užsikabino už saldinių dežių, kurias nusinėję patikrino ir grąžino. Atėmė žemės žiupsnį nuo tėvų kapų. Praėjė patikrinimą, lengviau atsikvėpėm.

Pagalau nuvežė prie lėktuvo ir sulaipino. Sovietų lėktuvų vietos nenumuotos ir pirmieji sėdasi ten, kur patogiau. Lėktuvas pakilo ir po valandėlės pasiekė Suomijos žemę. Kadangi laikrodis eina valanda pirmyn, tai tą pačią valandą atsiradom jau pažistamame Helsinkio oro uoste. Lėktuvas, iš kurio 5 val. išskridom į Helsinkį, Sovietai pasų kontrolėje pasiliko sovietinę vizą, o muitinėje nuodugnai patikrino lagaminų turinį. Praleido vežamas knygas (turėjome leidimą, bet su sąrašu netikrino), gintarus (trejetą karolių, porą apyrankių, sagių ir kt.), audinius, bet užsikabino už saldinių dežių, kurias nusinėję patikrino ir grąžino. Atėmė žemės žiupsnį nuo tėvų kapų. Praėjė patikrinimą, lengviau atsikvėpėm.

Pagalau nuvežė prie lėktuvo ir sulaipino. Sovietų lėktuvų vietos nenumuotos ir pirmieji sėdasi ten, kur patogiau. Lėktuvas pakilo ir po valandėlės pasiekė Suomijos žemę. Kadangi laikrodis eina valanda pirmyn, tai tą pačią valandą atsiradom jau pažistamame Helsinkio oro uoste. Lėktuvas, iš kurio 5 val. išskridom į Helsinkį, Sovietai pasų kontrolėje pasiliko sovietinę vizą, o muitinėje nuodugnai patikrino lagaminų turinį. Praleido vežamas knygas (turėjome leidimą, bet su sąrašu netikrino), gintarus (trejetą karolių, porą apyrankių, sagių ir kt.), audinius, bet užsikabino už saldinių dežių, kurias nusinėję patikrino ir grąžino. Atėmė žemės žiupsnį nuo tėvų kapų. Praėjė patikrinimą, lengviau atsikvėpėm.

riuose daugiau patogumų, tualetinių reikmenų ir kitų smulkmenų. Lovos ilgesnės už Maskvos, tad Uosis (poros metų aukščio) gerai išsimiegojo ir pailsėjo.

Antradienį, liepos 24 d., papsūryciavę aplankėme Helsinkio turgų. Vaziavome tramvajumi ir už žmogų sumokėjome po penkis markes. Brangu, kaip ir Čikagoje. Turgus paliko labai gerą įspūdį. Švara, tvarka, tyla. Daug uogų — braškių, mėlynųjų, aviečių, serbentų, agrastų, šviežių grybų — voveruškų, įvairių gyvų ir rūkytų žuvų, krepšių, medžio dirbinių, ypač virtuvės reikmenų. Kainos aukštos, bet žmonės perka. Nustatytų laikų, dešimtą valandą ryto, pakrovė lagaminus ir tuo pačiu autobusu, gides vadovaujami, apžiūrėjome miestą ir nuvažiuojam tiesiai į oro uostą. Ant- rą valandą po pietų lėktuvas, pilnu keleivių (pora šimtų gimnazistų iš Skandinavijos, vykdančių kažkokią apsiukeiti-

mo programą, skrido į Ameriką vieneriems metams pas privatus asmenis) išskridome atgal į JAV. Helsinkyje visi jauni žmonės (pardavėjai, tarnautojai, praivijai) mokojo angliškai ir neturėjome jokių problemų susikalbėti.

Po devynių valandų skridimo — 4 val. New Yorko laiku — punktualiai nusileidome oro uoste „Kennedy“ ir, perėję muitinę (reikėjo parašyti deklaraciją, bet lagaminų net nereikėjo atidaryti), išsiskyrėme ir susiradę savo oro linijos lėktuvus, išskridome namo į Čikagą.

Bendri įspūdžiai

Kelionės įspūdžių išvadas nelengva padaryti, nes neturiu pakankamai duomenų. Labai paviršutiniškai matyti Maskvos ir Leningrado miestai, o truputį daugiau Vilnius, bet nepakankamai, kad galima būtų padaryti toli siekiančias išvadas.

Maskva ir Leningradas yra

dideli miestai su švariomis gatvėmis, nuolat moterų valomi primityviomis priemonėmis — beržinėmis šluotomis. Susisiekimas palaikomas taksi, tramvajais, troleibusais, autobusais ir požeminiais traukinukais, ypač išreklamuotais Maskvoje, kaip komunizmo stebuklas. Gatvės užgriozdytos tramvajų begiais ir elektros vielų tinklais. Lengvųjų, privatių automobilių yra ir jų, atrodo, daugėja. Vilniuje jų net jautėsi tirščiau. Pastatymo problema didelė ir daug kas neturi kur laikyti įsigytą mašiną. Užmiestėje statomi garažiukai ir nuomojami privatininkams. Kai kur buvo matomos ištisos jų eilės (Vilniuje ir Leningrade). Planuoti, statydami daugiabučius pastatus naujuose rajonuose, nenumatė šitos bėdos ir gyventojams paliko patiems ją spręsti, nes automobilių tada dar tiek daug nebuvo.

Inturistas yra didelė organizacija, ir savo žinioje turi

autobusus, viešbučius, restoranus, įvairius renginius. Inturistas rūpinasi ir ekskursantais iš užsienio, o vietiniais — turistų biuras. Maskvoje buvo didelis užsienio turistų judėjimas ir prie viešbučio „Cosmos“, statyto 1980 m. olimpiados svečiams, sustodavo masė autobusų, gal 60-80. Autobusams visur ir prie viešbučių numatytos sustojimo aikštės. Vilnius turi labai didelę aikštę, kur telpa autobusai ir privatus automobiliai bei taksi. Nors yra daug susiekimo rūšių, judėjimas perkrautas ir prie stotelių laukia būreliai žmonių. Susisiekimas pigus — 3, 4, 5 kapeikos.

Lietuva auga aukštyn. Namai iki 5-6 aukštų neturi keltojai, statydami daugiabučius pastatus naujuose rajonuose, nenumatė šitos bėdos ir gyventojams paliko patiems ją spręsti, nes automobilių tada dar tiek daug nebuvo.

Miestuose butai sudaro rimčiausią problemą. Butų kokybė menka, bet viduje stengiasi, kiek tik išsilaikyti, įsirengti patogiai. Perkasi baldus, gamina spintas, spinteleis ir t.t.

Mums neįprastai aukštos ir gilios vonios, į kurias, sergantiems artritu, tikrai sunku įlipti. Nėra jokių turelių. Ypatingų — nelaimingų atvejų metu galima paspausti tyčia tam įrengtą mygtuką aukštai palubėje. Nukritus, kaip pasiekti tą mygtuką? Apie tai planuotojai nepagalvojo.

Vilniaus viešbutis „Lietuva“ yra naujas, 22 aukštų pastatas. Aplinka tuščia ir šiuo metu tebetvarkoma. Čia pat yra didelė universalinė parodo-tuovė — „universmagas“. Prekių yra, bet kainos aukštos, atitinkančios amerikėnes, nors Lietuvos gyventojų uždarbiai yra bent 10 kartų mažesni (100-250 rublių). (Nukelta į 7 psl.)

KRETINGOS EVANGELIKŲ BAŽNYČIOS JUBILIEJUS

VALTERIS BENDIKAS

Kretingos evangelikų-liuteronų parapija š.m. Sekminių švenčių metu su dėkingumu Viešpačiui Dievui paminėjo iškilmingomis pamaldomis savo bažnyčios 100 metų sukaktį, dalyvaujant svečiams net iš Švedijos, Latvijos, Vokietijos, Amerikos ir iš kitur.

Anais laikais, dar net ir Lietuvos nepriklausomybės metais, miesto centre prie buvusios turgavietės pietrytinio kampo esanti bažnyčia buvo vietinių gyventojų daugumos vadinama vokiečių arba prūsų, bet ne evangelikų-liuteronų bažnyčia, nors kiek vienos, tiek ir kitos tikybos išpažintojai, kalbėjo ta pačia žemaitiška tarme. Skirtumas gal išryškėdavo tik sekmadienio rytą ypaci moterų apsireidyme, einant į bažnyčią, nes „prūsė“ rėdėsi vienaip, o „žemaitė“ kitaip. Kretingos liuteronų parapija, kuri nutarė ieškoti užtarimo pas rusų carą Aleksandrą Pirmąjį. 1802 metais pasirinko iš savo tarpo keturis ūkininkus: Miką Kasputį, Antaną Penelį, Jurgį Tarvydą ir Miką Brusdeilyną, kurie turėjo prašyti caro, kad būtų atleisti nuo duoklės dvasininkams ir leistų pasistatyti bažnyčią. Pagal užką iš 1802 metų liepos mėnesio 7 dienos, rusų caras Aleksandras Pirmasis atleido liuteronų nuo visų mokesčių mokesčio katalikų vienuolynui, bet kartu ipareigojo juos pasirūpinti savo dvasininko išlaikymu.

Caras, atleisdamas parapiją nuo mokesčių, davė sutikimą evangelikams-liuteronams pasistatyti bažnyčią ir kleboniją, dovanodamas tam tikslui reikalingą medžiagą iš Rucovo girių, apie 1,700 rastų. Bet dėl nežinomų priežasčių parapija nesugebėjo pasinaudoti šia caro dovana, ji prileido tuoliai-niam parapijos pirmininkui generolui baronui von Mirbach parduoti visą tą medžiagą už visai žemą kainą, 945 rublių, nors kiti siūlė už ją žymiai daugiau. Parapija, nebeturėdama statybinės medžiagos bažnyčiai, nusipirko iš generolo von Mirbach tik apieštą žydų namą, sumokėdama už jį 2,100 rublių. 1810 m. jis pašventintas kaip bažnyčia. Del nesumokėtos 900 rublių skolos, jis buvo 1810 metais teismo keliu atimtas, bet po kiek laiko vėl grąžintas parapijai ir toliau naudojamas pamaldoms.

Bažnyčia buvo to namo antrame aukšte, apacioje buvo įrengtas butas kunigui. Šis namas ilgainiui pateko į privačias rankas. Parapijiečiai, netekę namo, susirinkdavo maldai privačiuose namuose, vienu laiku net miesto katedroje. Bažnyčios 1860 m. pristatytas medinis namas mokyklai ir prižiūrėtojų butui. Parapijoje vėliau atsiradus nesantaikai, numatytoji namo paskirtis nepasiekė tikslo, užuot mokyklos buvo jame įrengta prieglauda parapijos

kams, malūnininkams arba lenkų dvarininkų atsikviesiems jų dvarų prižiūrėtojams, kurie buvo vokiečių tautybės ir jau susipažinę su Martyno Liuterio skelbiamu mokslu. Prie jų dar prisidėjo iš Rytprūsio į Kretingos apylinkę atsikeliantys naujakuriai, kurie čia rado daugiau ir pigesnių žemių, negu tankiai apgyventoje tėviškoje. Taip atsirado čia kaimų su evangelikų-liuteronų tikybos gyventojais. Jie sudarė parapiją, bet vis dar neturėjo bažnyčios. Naujosios vietos gyvenimo sąlygos nebuvo lengvos, jie buvo verčiami ir spaudžiami atlikti vietinio vienuolyno įvairius darbus ir atiduoti tam tikrą nustatytą duoklę žemės produktais, iš kurių gyveno vienuoliai. Vienuolyno reikalavimai įgriso mažos evangelikų-liuteronų parapijos narius, jie nutarė ieškoti užtarimo pas rusų carą Aleksandrą Pirmąjį. 1802 metais pasirinko iš savo tarpo keturis ūkininkus: Miką Kasputį, Antaną Penelį, Jurgį Tarvydą ir Miką Brusdeilyną, kurie turėjo prašyti caro, kad būtų atleisti nuo duoklės dvasininkams ir leistų pasistatyti bažnyčią. Pagal užką iš 1802 metų liepos mėnesio 7 dienos, rusų caras Aleksandras Pirmasis atleido liuteronų nuo visų mokesčių mokesčio katalikų vienuolynui, bet kartu ipareigojo juos pasirūpinti savo dvasininko išlaikymu.

Caras, atleisdamas parapiją nuo mokesčių, davė sutikimą evangelikams-liuteronams pasistatyti bažnyčią ir kleboniją, dovanodamas tam tikslui reikalingą medžiagą iš Rucovo girių, apie 1,700 rastų. Bet dėl nežinomų priežasčių parapija nesugebėjo pasinaudoti šia caro dovana, ji prileido tuoliai-niam parapijos pirmininkui generolui baronui von Mirbach parduoti visą tą medžiagą už visai žemą kainą, 945 rublių, nors kiti siūlė už ją žymiai daugiau. Parapija, nebeturėdama statybinės medžiagos bažnyčiai, nusipirko iš generolo von Mirbach tik apieštą žydų namą, sumokėdama už jį 2,100 rublių. 1810 m. jis pašventintas kaip bažnyčia. Del nesumokėtos 900 rublių skolos, jis buvo 1810 metais teismo keliu atimtas, bet po kiek laiko vėl grąžintas parapijai ir toliau naudojamas pamaldoms. Bažnyčia buvo to namo antrame aukšte, apacioje buvo įrengtas butas kunigui. Šis namas ilgainiui pateko į privačias rankas. Parapijiečiai, netekę namo, susirinkdavo maldai privačiuose namuose, vienu laiku net miesto katedroje. Bažnyčios 1860 m. pristatytas medinis namas mokyklai ir prižiūrėtojų butui. Parapijoje vėliau atsiradus nesantaikai, numatytoji namo paskirtis nepasiekė tikslo, užuot mokyklos buvo jame įrengta prieglauda parapijos

Kretingos ev. liuteronų bažnyčioje 1994 m. birželio mėn. pamaldoms pasibaigus. Nuotr. Vlado Gližerio

rotušėje turgavietės viduryje. Generolui von Mirbach mirus, jo turtą paveldėtojai turėjo teismo įsakymu 1817 m. grąžinti parapijai 2,000 rublių, už jai padarytus nuostolius. Tuoliai-nis vyriausias Kretingos administratorius von Rohbinder 1830 m. kreipėsi į Bernardinų vienuolyno viršininką su prašymu perleisti evangelikams liuteronams iš daržinės perdirtą mažą koplyčią.

Už 800 rublių parapija 1824 metais įsigijo dirbamos žemės, pievų ir žemės sklypą mieste, ant kurio pasistatė kleboniją, mokėdama 31 rublį ir 15 kapeikų metinių palokanų. Pagrindinį mokesčių miesto administratorius, grafas Nikolai Subow, išdėstė skolą 30 metų laikotarpiui. Ant sklypo, šalia klebonijos, 1836 m. buvo pastatyta maldos namas, kuris vėliau, net teisme nenustatytomis aplinkybėmis, buvo pasisavintas vieno liuterono ūkininko. Jis tą namą dar padidinęs vienu priestatu, parapijai tuo laiku neturint nuolatinio kunigo, pardavė katalikų tikybos žmogui. Taip parapija prarado ne tik tą namą, bet ir patį žemės sklypą, ant kurio jis buvo pastatytas. Todėl reikėjo vėl ieškoti kitos tinkamos vietos maldos namams. Vieta su mūriniu namu buvo surasta 1850 metais pačiame miesto centre, prie turgavietės. Namą 1852 m. nupirko, jis buvo perstatytas, pritaikytas bažnytiniais reikalingais. Jo pirkimui buvo panaudota dalis kasoje esančių pinigų, o likusioji dalis buvo padengta aukotojų įnašu. Šalia namo buvo pastatyta net varpinė. Ši maldos namą reikalinga laikyti pirmąją evangelikų-liuteronų bažnyčią Kretingoje.

Prie šios bažnyčios 1860 m. pristatytas medinis namas mokyklai ir prižiūrėtojų butui. Parapijoje vėliau atsiradus nesantaikai, numatytoji namo paskirtis nepasiekė tikslo, užuot mokyklos buvo jame įrengta prieglauda parapijos

varguoliams. Tuo laiku bažnytinės pajamos rinkliavos pamaldų metu ir laidotuvių mokesčiai, buvo menkos, net nepa dengiančios būtiniausių bažnyčios ir klebonijos pastatų remontų. Tačiau visi buvo linkę ir patenkinti, turėdami nuosavą, ant tvirtų pamatų pastatytą, bažnyčią.

Didžiausios sausras metu, 1889 metų vasarą, Kretingą nusiaubė gaisras. Dviejų valandų laikotarpyje jis liepsnomis apgaubė visą miestą, sunaikindamas evangelikų-liuteronų bažnyčią bei visus kitus, parapijai priklausančius, pastatus. Visas parapijos eiles metų trisdešimt per trumpą laiką pavirto griuvėsiais ir pelenų krūva. Gaisro padaryti nuostoliai parapijiečiams sukelė neapsakomai didelį susirūpinimą. Nors parapijiečių skaičius buvo padidėjęs beveik iki 1,500, tolimesniam veikimui buvo sunku sukaupti lėšų, reikėjo kreiptis į žmones. Darbo ir prakaito, netrukus, tik truko pinigų. Netekus Dievo vardo garbei skirtų namų, vėl reikėjo rasti kitą vietą susirinkimui, maldai. Pavyko surasti mažą mūrinių namelį. Čia sąlygos apie 10 metų nebuvo palankios, nes reikėjo apsieiti be vargonų ir kitų reikalingų reikmenų; neturėta nei kantoriaus, kuris būtų sugebėjęs pravesti bendrą giedojimą. Be to, turint 600 rusiškų rublių skolą (statant naują kleboniją), išsekė visi finansiniai šaltiniai, todėl daugelio parapijiečių troškimas pasistatyti naują bažnyčią atrodė visiškai neįmanomas.

Bet staiga dingio visas beviltiškumas: iš Latvijos 1894 metais į Kretingą atsikėlė energingas, darbštus kunigas Johannis Straumannis, kuriam pasisekė iš Rusijos evangelikų-liuteronų pagalbinės kassos gauti vienkartinę 4,000 rusiškų rublių paramą bažnyčios statybai. Jam paskelbus šią žinią parapijai 1896 m. Kalėdų dieną iš sakyklos, visi nepaprastai apsidžiaugė, seni ir jauni subruzdavo naujam ry-

tui, paaugoti save naujai uždučiai.

Kretingos parapijai priklausantys 45 ūkininkai, kurie turėjo arklius, suvežė rudens metu ir žiemą 850 kubinių metrų akmenų, 60,000 plytų ir kitos statybinės medžiagos. Vieni paaugėjo savo turimą aukšą ar sidabrą, mažiau pasiturintys prisidėjo, pagal išgalę, prie tų 4,000 rublių. Visa statybinė medžiaga buvo suvežta ir statybai paruošta be jokio atlyginimo. Kartais darbyneio metu (sejos arba dagos metu) tekdavo parapijiečiams važiuoti net 10 ar 13 mylių, kad prisidėtų savo darbu prie bažnyčios statybos. Mažesniais prisidėjo maisto produktais ir dar net iki 40 rusiškų rublių. Tarnai ir tarnaitės, darbininkai, davė nuo 1 iki 5 rublių (t.y. nuo 5 iki 25 litų) ir daugiau. Kas nepajėgė prisidėti pinigais, dirbo savanoriškai.

Tokiu parapijiečių užsidegimu ir pasiaukojimu šiam darbui stebėjosi ir kiti miesto gyventojai, net ir kitatikiai praėjo prisidėti prie to savo aukomis. Romos katalikas, Kretingos dvaro savininkas grafas Tyszkiewicz (Tyskevičius) statybai dovanavo beveik visus rastus. Keturi izraelitai pirkiai įteikė didesnę sumą pinigų spalvotų langų išsigijimui. Kaimyninės parapijos, ypač iš Latvijos, prisidėjo didesniais sumomis, o Prūsijos karalius Wilhelm II paskyrė tam tikslui 1,500 markių. Didesniais ir mažesniais aukomis prisidėjo ir kiti, taip, „dėdami plytą prie plytos“, pastatė gražią masyvią evangelikų-liuteronų bažnyčią Kretingoje. Jos pastatymas kainavo 15,000 rublių. Iš Vokietijos buvo padovanoti vargonai. Deja, šių naujų vargonų parapija nepajėgė atsiimti dėl labai aukšto mūito, ten tuo laiku reikalaujamo. Kad naujoji bažnyčia turėtų ir vargonus, parapijai pavyko iškeisti juos į senus Vokietijos puseje esančios Kretingalės bažnyčios vargonus, už kuriuos gal nebuvo toks aukštas mūitas. Senieji mūriniai namai buvo perstatyti ir išnuomoti. Bažnyčios pašventinimo iškilmėse dalyvė 7 kunigai, kartu su Kuršo generaliniu superintendentu, trys misijonieriai ir kantorai, taip pat ir bažnytinis choras bei trūbininkai iš Klaipėdos.

Po visų vargų ir rūpesčių kretingiška parapija buvo pradėjusi ramų, normalų gyvenimą, kol 1940 metais Lietuva atiteko sovietinei valdžiai. Prasidėjus 1941 m. žiemą didžiajai vokiečių repatriacijai į Vokietiją, ne tik maža vokiškoji parapijos dalis, bet ir didelė dauguma lietuviškos parapijos dalis apsisprendė pasinaudoti ta proga, jei tik galėjo dokumentais įrodyti savo protėvių kilmę. Atsisveikinimo pamaldos įvyko 1941 m. sausio paskutinį sekmadienį. Tai buvo jaudinantis atsisveikinimas su savo tėvyne, su savo kaimais, su savo žmonėmis, su savo bažnyčia. Bažnyčia buvo pilna, žmonės stovėjo lauk, daugelis net laukė laivo, kuris juos vežtų į Vokietiją. Bažnyčia buvo pilna, žmonės stovėjo lauk, daugelis net laukė laivo, kuris juos vežtų į Vokietiją.

SKELBIMAI

ELEKTROS
[VEDIMAI – PATAISYMAI]
Turiu Čikagos miesto leidimą.
Dirbu užmiesty. Dirbu greitai,
garantuotai ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

**AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS,
IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.**
Agentas Frank Zapalis ir Off. Mgr. Aukšas
S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPALIS
3208 1/2 West 96th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 561-8064

Sulaukėte senatvės, kuri kelia
Jums daug rūpesčių.
Nenusiminkite, visas problemas
Jūs lengvai išspręsite, apsigyvenę
Apolonijos namuose. Puikus
kambarys, šviežias lietuviškas
maistas, lietuviška spauda,
mielaširdinga priežiūra.
Skambinkite tel. 708-387-2067.

LITHUANIA 31 c/min
Super Low International Rates
Plus 4 c per minute anytime for
interstate calls. No monthly fees.
Just Dial: 10-15-335
+1-the number.
Att the prompt, enter this code
on your first call only 211-268.

**SUDYTOS SILKĖS IŠ
KANADOS!**
Užsisakykite šventėms jau
dabar!
20 svarų statinaitė — \$34.00
8 svarų statinaitė — \$20.00
Skambinkite:
708-687-5627.
Pristatome UPS.

**Vidutinio amžiaus vyriškis
ieško darbo. Gali prižiūrėti
ligonius ir gyventi kartu.**
Tel. 708-458-5863.

GREIT PARDUODA

**RE/MAX
REALTORS**
off. (773) 586-9959
home (708) 425-7169
pager (708) 886-4919

RIMAS L. STANKUS
• Greitas ir sąžiningas patarimas
• Nuosavybės įkainavimas
• Perkame ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

KMECK REALTORS
7922 S. Pulaski Rd.
4365 S. Archer Ave.

DANUTĖ MAYER
773-284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti namus
kreipkitės | Danutė Mayer. Ji
profesionaliai, sąžiningai ir asma-
niškai patarimas. Įkainavimas
vėlu.

**Prie Kedzie ir 66-tos g-vės
išnuomojamas**
3 kambarių butas, \$390.
Tel. 708-425-7160.

Arvydas Brunius, dabar gyvenęs
Čikagoje, įdėnavaus ir išleisdamas virš
20 tūkst. savo audio kasečių
Lietuvoje, ieško biznio partnerio
tolimesnei veiklai JAV, Kanadoje,
Australijoje ir Lietuvoje. Norintys
įsigyti A. Bruniaus kasečių arba
bendradarbiauti šioje srityje,
skambinkite tel. 773-847-2943,
arba kreipkitės raštu. Adresas:
A. Brunius, 4432 S. Francisco
Ave., Chicago, IL 60632.

**Parduodami baldai: sofos,
foteliai, staliukai ir kt.**
Tel. 773-471-0702.
Skambinti tarp 5 p.p. ir 9 v.v.

mas ne tik su savo bažnyčia, jinė šventė subūrė daug gyvųjų iš toli ir arti, jų tarpe buvo ir parapijos kunigas iš Dobeles, iš kur šios bažnyčios statytojas kun. Janis Straumanis buvo kilęs, su 50 savo parapijiečių iš Latvijos, taip pat ir kun. K. F. Josephi giminačiai: Kretingos ev. liut. parapijos kun. Darius Petkūnas buvo pasikvietęs iš Palangos parapijos net kelis tai progai reikalingus latvių kalbos vertėjus. Šioje šimtmetinėje bažnyčios šventėje dar dalyvavo kun. R. Moras iš Klaipėdos, kun. Liudas Fetings iš Plikių ir kun. R. Varnavičius iš Kretingalės. Giedėjo keli chorai. Pamaldos užsitęsė 3,5 val.

Čikagos ir apylinkių lietuviai gera: pažįsta Kazį Laukaitį, kuris yra ir labai uolus visuomenininkas, buvęs Lemonto LB apylinkės pirmininkas, ir Pal. Jurgio Matulio misijos choro narys, ir darbštus daugelio renginių talkininkas. Bet galbūt nedaugelis žino, kad jis yra sėkmingas bitinininkas, kurio biteles gamina labai kokybišką medų. Čia matome K. Laukaitį prie vieno avilio savo sode, kuris yra Lemonto apylinkėje.

1989 m. nuotrauka, žymiesiems JAV dramaturgams bei režisieriams apsilankius Jaunimo teatre Vilniuje. Po A. Čechovo „Dėdes Vanios“ spektaklio: paskutinėje eil. II iš kairės — akt. Vladas Bagdonas, priešpaskutinis — dramaturgas Arthur Miller, paskutinioji rež. Dalia Tamulevičiūtė; vidurinėje eil. IV iš k. — rež. Eimuntas Nekrošius. Priemename, kad aktorius-dainininko V. Bagdono autoriniai vakarai vyks: Čikagoje gruodžio 11 d., šeštadienį, 8 val. vak. Jaunimo centre; gruodžio 12 val. p.p., Pasaulio lietuvių centre, Lemonte.

Ši pieva su kryžiumi — tai 1944.05.13 d. žuvusių Lietuvos VR karių kapas Ašmenos kapinėse, Baltarusijoje.

APLANKĖME LVR KARIŲ KAPUS BALTARUSIJOJE

Buvę generolo Povilo Plechavičiaus įkurtos 1944 m. Lietuvos vietinės rinktinės kariai ne kartą kėlė klausimą dėl Ašmenoje palaidotų mūsų karių, kurie žuvo kautynėse, užpuolus lenkų „Armijai krajovali“, vokiečių perkelimui perlaidoti Lietuvoje Kauno karių kapuose, kur palaidoti Lietuvos 1919-1920 metų savanoriai. Vieni ir kiti žuvo kovose už laisvę ir nusipelnė pagarbos. Tuo tarpu Ašmenoje mūsų kariai 1944 m. gegužę palaidoti be karstų, paklojus ant eglišakų ir eglišakėmis pridengus, be religinių apeigų. Tai nežmoniška! Tačiau neleido vokiečiai, tuolaikiniai okupantai, kurie nežuvusių karių nuginklavo ir internuotus išvežė į Vokietiją priverstiniai darbai, neleisdami nei palaidoti žuvusių kovos draugų. Juos laidojo Ašmenoje gyvenę lietuviai tarnautojai.

Nepamirškime, kad pagal 1920 metų sutartį SSRS Ašmenos apskrityje buvo pripažinę Lietuvos teritoriją ir 1944 m. Vietinė rinktinė ten gynė savo teritorijoje gyvenančius tautiečius ir žuvo, juos gindami nuo ten siautėjusių ginkluotų gaujų.

Likę už valstybės sienos, mūsų karių kapai neprižiūrimi, todėl pagrįstai visuomenė ir ten palaidotų karių giminės reikšia susirūpinimą dėl jų likimo. Okupacijos sąlygose neišsaugoti archyviniai dokumentai apie to laiko įvykius ir nežinomas nei tikslus ten palaidotų karių skaičius (vienai raše, kad ten žuvo 30, kiti — 46, dar kiti — 69). Žinome tik keletą ten palaidotų karių pavardžių: tai kuopos vadas kpt. Eduardas Potėbutas (į galvą jam pataikė sprogstamoji kulka), Jonas Šuopys, Vincas Grajauskas, kas kiti — tikimės sužinoti iš po pasaulį išsisklaidžiusių kovos draugų bei jų gimičių, tačiau į užklausimus spaudoje atsiliepė mažai.

Štai Elena Šuopytė-Baltramonaite iš Kudirkos Nau-miestio atsiuntė jos žuvusio brolio laišką, rašytą dieną prieš kautynes. Jis rašė: „batalionas per silpnas kovai prieš lenkų kariuomenę. Jų centras yra apie 10 kilometrų nuo mūsų viename miške. Jų kumštai iš ten be artilerijos neįveikiama, o jos pas mus nėra. Vokiečiai jų nepuola...“ Ant rytojaus jis pasitiko priešo kulkas ir Baltramonaite savo miške rašė: „Skaudu, kad pirmosios aukos už Lietuvos laisvę visų pamirštos ir niekas nesirūpina jų kaulėlių perkėlimu į Tėvynę, dėl kurios jie žuvo... Sovietmečiu ji slapčiomis nuvežta prie to broliško kapo. Rado ji labai apleista.“

Panašiai rašė ir Vinco Grajausko sesuo Augėja Sarnackienė, kuri atsiuntė brolio laišką, rašytą 1944.V.11 d. Jis rašė, kad lenkų užpuolimo atveju vokiečiai žadėjo paremti tankais ir kulkosvaidžiais, bet kai užpuolė didelėmis jėgomis, jokios paramos negavo. Jis žuvo, sužeistas sprogstama kulka, žiauriai kankinosi prieš mirtį. Žuvo Mūro Ašmenoje, nakties kautynėse vyras prieš vyrą.

Kad būtų galima įsitikinti, kokioje būklėje yra mūsų karių broliškas kapas Baltarusijoje, keturi buvę Vietinės rinktinės kariai savanoriai ir Lietuvos Gyventojų genocido rezistencijos tyrimo centro atstovai Petras Girdzijskasas S. m. spalio mėnesį nuvažiavome į Baltarusiją per Medininkų pasienio punktą. Valandą užtruko pasienio formučių įforminimas ir patekome į Ašmeną.

„Rajono valdžia apie karių kapo perkėlimą tepasakė, kad tai tarpvalstybinio susitarimo reikalaujantis klausimas. Susiradome mūsų karių kapus

Katalikų kapuose Ašmenoje su vietiniu lenku kalbasi buvę LVR kariai (iš kairės): Antanas Kliūys, Stasys Gvildys, Edvardas Giruckas, lenkas, Aloyzas Petronis.

SUKAKTUVINIŲ METŲ „VARPAS“ NR. 33

Šiais metais prisimename dr. V. Kudirkos mirties 100 metų sukaktį, taip pat šiais metais sukanka ir 110 metų nuo pirmojo Kudirkos sumanyto ir įsteigto Varpo pasirodymo. Tad šie yra ne tik varpininkams, bet ir visi mūsų tautai sukaktuviniai metai. Šios sukaktys deramai ir plačiai pažymimos Lietuvoje, jas įvairiais renginiais jau pradėjo švęsti ir viso pasaulio lietuviai.

Visas šimtmetis praslinko nuo pirmojo Varpo pasirodymo, bet jo leidimas niekada nebuvo nutrauktas. Jo leidimą per visus šiuos ilgus metus

katalikų kapinėse, jų pakraštyje. Tai pievelė, 8x12 metrų ploto, buvusi aptverta metaline tvorele su gelžbetoniniais stulpeliais, bet likę tik stulpeliai, kurių viršuje įspausti Vyčio Kryžiai. Arti tos pievelės vidurio radome medinį kryžių be jokių užrašų, pastatytą gal prieš metus vietoj nulažyto ten buvusio didelio medinio kryžiaus, kurio nuotrauką buvau gavęs iš E. Baltramonaite. Kas ir kada pastatė dabartinį kryžių liko neaišku.

Grįždami per ištuštėjusius Baltarusijos laukus, stebėjome tebegyvuojančius kolchozais, besiganančiomis jų galvijų kaimenėmis bei tebesamu Lenino paminklu Ašmenos miesto centre (Lietuvos tikiu paminklą nėra miestuose, bet dar bando veikė jį juos sustatyti pušyne prie Varenos, nors žmonės tam prieštarauja). Tačiau su neramumu kalbėjome tarp savęs apie būtinybę, karių kapų perkėlimui į Lietuvą, kad netremptų juos svetimi. Suprantame, kad sunkus šis uždavinys, nes nėra lėšų. Kas finansuos ir organizuos? Krašto apsaugos ministerija iniciatyvos nerodo.

Stasys Gvildys

MAIRONIO MUZIEJUS NUOLAT TURTEJA

VIRGINIJA PAPLAUSKIENĖ

Maironio lietuvių literatūros muziejuje Kaune, veikia fondų darbuotojų parengta paroda — „Naujausi muziejaus eksponatai“. Kaip ir kiekvienais metais, fondų vedėja Jūratė Zolubaitė ir muziejininkė Virginija Pacėsaitė pateikia lankytojams įdomiausių ir rečiausių eksponatus, sukaupusius muziejininkų per metus. O kasmet muziejaus fondus darbuotojai papildė 5,000 - 7,000 eksponatų. Visus įdomius eksponatus parodyti neįmanoma dėl vietos stokos. Taigi parodoje fragmentiškai pateikta įdomiausia medžiaga.

Bent trumpai norėčiau su ja supažindinti.

Parodą puošia liaudies menininkės, tautodailininkės Jatinos Sorokienės aštuoni tapybos darbai Maironio kūrybos motyvais. Ji tapo Respublikinio konkurso, skirto Maironio 135-oms gimimo metinėms laureate. Tai autorės dovana muziejui. Beveik kiekvienais metais gauname įdomių eksponatų, susijusių su Maironiu. Fondus papildė Maironio dukterėčia Danutė Lipičiūtė-Augienė, perdavusi šio straipsnio autoriui retas nuotraukas. Jose užfiksuotas mūsų tautos dainius kartu su giminačiais savo namuose 1914 metais, arba iškyloje su bičiuliais, Palangosje, taip pat 1914 metais. Su savo bičiuliais gamtoje, 1929 metais.

Retas, įdomus eksponatas gautas iš E. Kvedarasko — tai Marijos Peckauskaitės Šatrijos Raganos laiškas L. Dulskai, rašytas 1913 metais. Kaune gyvenanti Aldona Liepynaitė-Andrienienė išsaugojo jai rašytą poeto, kunigo Mykolo Vaitkaus laiškelį ir perdavė muziejui. Parodoje rodomos ir rašytojo Juozo Paukštelio 1928 metų nuotraukos, kuriose jis užfiksuotas su savo mokiniais Kėdainiuose. Poetas Petras Babickas žvelgia iš nuotraukų, mus visai kitame amplua — jis Šaulių sąjungos narys, 1939 metai. Šias nuotraukas

muziejui perdavė Vida Daugvardaitė (jos tėvas taip pat buvo veiklus šaulys).

Labai vertingi ir svarbūs eksponatai buvo gauti iš Akvilės Indriliūnaitės-Zubienės. Jos brolio, Mamerto Indriliūno asmenybė yra primiršta ir mažai kam žinoma. Jaunas poetas sulaukė tragiško likimo — žuvo karo metu. Medžiagos apie jį muziejus beveik neturėjo. Ir štai dabar gavome dovaną iš sesers — tai retos nuotraukos, svarbūs dokumentai, memorialinė biblioteka. Iš nuotraukų į mus žvelgia Mamertas savo pirmosios komunistinės dienos, o štai su gimnazistais Biržuose. Nuotraukose užfiksuotos ir studentavimo akimirkos — kartu su draugais literatūros vakarė; linksmas „šatriječių“ būrys. M. Indriliūno studijų knygėlė, o taip pat VDU Teologijos-filosofijos pažymėjimas, išduotas 1940 metais, kuris liudija, kad jis mokėsi gerai ir labai gerai. Taip pat matome kruopščius, juos ranka padarytus paskaitų užrašus. O memorialinė biblioteka atskleidžia mums jo domėjimąsi pasauline literatūra.

Be galo įdomūs, reti, tiesiog unikalūs, eksponatai yra Vydušo laiškas. Tai daugiau nei 20 laišku. Juos išsaugojo ir muziejui padovanojo Joana Vai-

DRAGAS, 1999 m. gruodžio 10 d., penktadienis

5

čiulaitienė. Praeitais metais ji padovanojo muziejui apie 200 vertingiausių eksponatų — tai laiškas, nuotraukos. Beveik visi laiškas išėmėjos poetų, rašytojų, gyvenusių Vokietijoje stovyklose, rašyti jos vyrui Antanui Vaičiuliui. Laiškuose atsispindi ištisa epocha. Vien iš J. Vaičiulaitienės gautos medžiagos galima buvo surengti įdomią parodą. Deja, dėl vietos stokos negalim to padaryti. Pateikiame tik Vydušo laiškas.

Praeitais metais muziejaus fondai pasipildė naujais įdomiais mažai kam žinomais, poetų archyvais. Tai nemažas Petro Pilkos archyvas, gautas iš Bostono gyvenančios jo žmonos Emilijos. Ir kitas archyvas — poeto Aleksandro Radžiaus. Jį perdavė Genovaitė Radziuvienė, gyvenusi Baltimorėje, o šiuo metu Putname. Abiems kūrėjams skirta po du stendai — juose trumpai atspindėtas jų gyvenimo ir kūrybos kelias.

Muziejaus fondus taip pat papildė ir Birutė Vilkuaitytė-Gedvilienė. Ji padovanojo savo tėvelio — Juozo Villutaičio — Keturakio archyvą. Savo tėvo archyvą pati atvežė į muziejų ir Grožvyda Giedraitytė. Šio rašytojo, pasakininko asmenybė yra išties primiršta Lietuvoje. Dabar parodoje lankytojai gali pamatyti nuotraukas — Antanas Giedrius-Giedraitis Jurbarko progimnazijoje — 1923 metais; nuotraukos su šeima — 1927 metai; kitos

nuotraukos jau iš Diepholzo — 1952 metais; Vasario 16-osios mokiniai ir mokytojai. Parodoje rodoma ir Bostone išleista jo Pasakėčių knyga. O taip pat jo asmeniniai daiktai — tautinės juostos.

Ekspozicijoje lankytojai gali fragmentiškai pamatyti ir eksponatus, atspindinčius Aloyzo Barono asmenybę. Tai jo žmonos Nijolės deka gauti eksponatai. Retos įdomios nuotraukos iš dienraščio *Dragas* redakcijos — su draugais. O taip pat nuotraukose užfiksuotas įteikiamos jam premijos momentas; jis savo literatūros vakarė Jaunimo centre. Jo knyga, išversta į latvių kalbą *Abraomas ir sūnus*, 1974 m. Vertė J. Zarinis. Įdomūs eksponatai pateikti iš Vytauto Volerto archyvo. Medžiaga atsiuntė muziejui pats rašytojas.

Gausus archyvas atkeliavo iš vertėjo A. Sakausko. Jis išvertė į latvių kalbą daugelį lietuvių rašytojų kūrinių. Tai laiškas, autografofuotos knygos ir kita vertinga medžiaga.

Parodoje taip pat pateikta įdomi medžiaga, gauta iš Ales Rūtos, Juozo Almo Jūragio, Zentos Irenos Tenisonaitės-Helleman, Kotrynos Grigaitės archyvų.

Atvykę į Maironio namus, galite susipažinti su šia įdomia paroda, unikaliais eksponatais. Muziejaus fondai nuolat gausinami.

Maironio muziejus Kaune.

Iki šiol veik visus Varpo vedamuosius parašydavo pats redaktorius. Vedamieji yra surinkti į *Aušros belaukiant* knygą. Ir tai vertingas istorinis leidinys. Tad daugelis skaitytojų pasigedo, kad šiam sukaktuviniui numerui redaktorius atitinkamo vedamojo neparašė, užuot jo išspausdino V. Landsbergio kalbą, kuri nieko bendra su šiomis sukaktimis neturi.

Tad šio Varpo pagrindu, sakytiau, nugarkaučiau, tekų laikyti nuolatinio bendradarbio dr. Kazio Karvelio du straipsnius. Abudu yra išskirtinai rūpestingai paruošti ir pavyzdiniai žurnalistiškai apipavidalinti. Pirmajame autorius išsamiai nagrinėja desovietizacijos reikšmę, apgailestaudamas, kad iki šiol dar Lietuvoje nėra išleistas tikslus desovietizacijos įstatymas, o tas, kuris yra neva priimtas, nėra tinkamai vykdomas. Tad valstybėje klesti bolševikinės nuotaikos. Autorius daro išvadą: „Lietuviai nebus desovietizuotas tol, kol jo pavergtas protas nebus išlaisvintas nuo komunistinio tvaiko“. Bet, labai gaila, per nepriklausomo gyvenimo dešimtmetį, desovietizacija ne tik nepasiekė jokio progreso, bet dar sustiprino sovietinę dvasią eilėje struktūrų.

Antrajame straipsnyje autorius bando apibūdinti pilnutinę inteligento sampratą. Jis griežiomis vansomis piešia aną grožiosios inteligentų veidą, apgailestauja, kad bolševikai sunaikino to meto Lietuvos inteligentus ir visą jų luomą. O šio meto naujai komunistinio auklėjimo inteligentijai: „Tautinė valstybė yra paprasčiausiai nepatikimas visuomeninis junginys“. Bet šitokioje dvajioje „brandinta inteligentija“ sudarė atsikūrusios Lietuvos valdžią... „Anais laikais visas valstybės negadas atlaikydavo šiaudinė pastogė ir iš jos išdykstą inteligentai, šiandien ir ją pilstukas naikina“.

Varpui tinkamą straipsnį parašė P. Noreika. Jis rašo: „Iš V. Kudirkos varpininkų sąjūdžio išaugusi Lietuvos Demokratinė partija savo gimtadienį škaičiuoja nuo 1902 m. spalio 17 d., kai apie tai pasitelbė Dabikinėje susirinkę šviesuoliai“. Ši partija pirmosios nepriklausomybės metais veikė Valstiečių liaudininkų gijos vardu, ir to meto mūsų valstybiniame gyvenime vaidino išskirtinai svarbų vaidmenį. To meto partijos veikėjai ypač daug dėmesio skyrė mūsų ūkininkams ir kaimui. Pavergimo metais savo veiklą perkėlė į Vakarų pasaulį. Jos veikėjai vadovavo VLIKui, vienas iš manomais būdais remė tautos išlaisvinimo pastangas.

Tad varpininkai nudžiugo, kad, dar net nepaskelbus nepriklausomybės (1918 m.), pirmoji pasireiškė demokratų partija. Tik labai gaila, kad ši istorinė partija nesugebėjo įtvirtinti tautos masėse ir šiandien niekas plačiau apie ją net

negalima, ji valstybės politiniame gyvenime nevaidina jokio vaidmens.

Noreika Varpe bando nuspeiti tikrąsias šios nesėkmės priežastis. Jis jas taip nusako: „Yra blaškymosi ir nenuoseklumo, prisinga tvirtesnės pozicijos. Del, manau, bereikalingai švelnesnės pažūros ir kolaborantus, buvome nesuapratę ir netekome dalies patriotiškai nusiteikusių narių ir rėmėjų“. Bet, reikia manyti, kad yra daugiau ir svarbesnių šių nesėkmių priežasčių.

Prie šių dr. K. Karvelio ir Noreikos straipsnių gal reikėtų priskirti ir J. Daugelos straipsnį, kuriame jis aptaria vingiuotus mūsų tautos kelius į demokratiją. Visi kiti šio Varpo straipsniai yra daugiau bendro pobūdžio, nebūdingi istorinio Varpo veidui. J. Žygas aptaria šiandieninės Lietuvos ekonominio gyvenimo sunkumus. Jo įsitikinimu, to ekonominio gyvenimo pažangą trukdo netinkamai paruošti įstatymai. Juos ruošia ir priima Seimo nariai, kurių didžioji dalis apie įstatymų rengimą mažai teišmano: „Įstatymai, liečiantieji lengvąją pramonę ir prekybą, yra ne skatinantieji, bet ją žlugdantieji“.

A. Vasilauskas aptaria Lietuvos, kaip jūrų valstybės, plėtojimąsi. V. Salinka aprašo garbingų mūsų medicinos mokslo mokslininkų nuopelnus tautos sveikatingumui patikinti. A. Stankus išsamiai straipsniu pristmena vieno žy-

miesių mūsų teisės autoritetų, prof. P. Leono, 60 metų mirties sukaktį.

Red. A. Kucys pateikia pastutinių metų išleistų knygų apžvalgą. Jis kiek plačiau apsisusto ties L. Mickūno *Pavargę herojai*. Aptardamas J. Buteno knygą *Povilas Visinskis*, rašo: „Jis buvo idealizmo pavyzdys, kurio dabar taip reikia dabarties žmonėms“. Turbūt Varpo skaitytojams būtų buvę daug įdomiau, jeigu, užuot bendrinio pobūdžio straipsnių, būtų perspausdintos šios J. Buteno knygos svarbesnės ištraukos.

Įdomus ir gerai paruoštas yra R. Ozolo straipsnis „Baltijos šalyse naujoje Europos geopolitikoje“. Paskutiniai žurnalo puslapiai yra skirti kudirkačių veiklai. A. Siaurienė vaizdžiai aprašo šios vasaros kudirkačių tautinio ugdymo stovyklą, kurios šakis buvo: „Visada su tauta“. 12 klases moksleivė A. Janavičiūtė išskirtinai vaizdingai aprašo grožio ir jaunatvės dainių Vinčą Kudirką. Tai yra tikrai gaila ir rūpestingai paruoštas jaunos moksleivės rašto darbas. O, be to, dar yra daug nuotraukų iš kudirkačių veiklos.

Nepaisant kai kurių ryškių trūkumų, Varpo numeris yra rūpestingai redaguotas, skoningai apipavidalintas ir kiekvienam skaitytojui turėtų pakakti malonų įspūdį.

Jonas Daugėla

LIETUVIŲ TELKINIAI

DAYTONA BEACH, FL

MINĖJOME KUDIRKOS
MIRTIES ŠIMTMETĮ

1999 m. lapkričio 14 d. Daytona Beach Lietuvių klubas suruošė išskirtinai įdomų dr. Vinco Kudirkos mirties šimto metų sukakties minėjimą. Minėjimas pradėtas lietuviams skirtomis pamaldomis, Prince of Peace, Ormond Beach bažnyčioje. Šv. Mišias aukojęs kun. Ričardas Grasso pamokslė jautriai prisiminė Lietuvą, jos kovotojų amžių sąvartoję. Pamaldų iškilmingumą kėlė choro „Sietyno“, vadovaujamo muz. Antano Skridulio, diena parinktos patriotinės giesmės, teikusių dvasinę atgaivą. Šv. Mišių skaitymus atliko Kazimieras Barūnas, aukas nešė Pranas Damijonaitis, Natalija Subacienė ir Ona Daržinskienė. Pamaldose ir minėjime dalyvavo gana daug žmonių iš aplinkinių.

Minėjimą trumpu įvadinio žodžiu pradėjo klubo pirmininkas Jonas Daugėla, aptardamas šio renginio prasmę, dr. Vinco Kudirkos Lietuvai paaukotą gyvenimą, žadinant tautinį patriotizmą, kovą su carais, ir jo palikimą Lietuvai - Lietuvos himną.

Minėjimas skyrėsi nuo įprastinių minėjimų savo forma. Nebuvo pagrindinių kalbėtojų, ilgų istorijų. Įdomią programą atliko choras „Sietynas“, supindamas dr. Vinco Kudirkos patriotinių dainų pynę.

Klubo pirmininkas Jonas Daugėla tekstus programai paruošė pagal Kazio Inciūros veiklą „Dr. Vincas Kudirka“. Įdėta daug darbo. Parinkti tekstai susiję su dr. Vinco Kudirkos gyvenimu.

Žodinę dalį atliko: Vincas Kudirka - Juozas Sodaitis, Valerijus vaidmenį Juozė Daugėlienė, elgetos Antanėlio - Narcizas Kreivėnas, Bevardžio - Jonas Daugėla. Skaitytojas Algirdas Silbajoris. Kiekvienas žodines dalies atlikėjas savo vaidmenį atliko gerai; klausėmės su didele atida, pajutome dr. Vinco Kudirkos dvasią ir ryžtą, žadinantį lietuvių tautą „keltis, keltis, keltis!“

Tarp žodinių tekstų choras „Sietynas“ išpūdingai padainavo po patriotinę, su dr. Vinco Kudirka susijusią dainą. Dainas šiai prasmingai pynė parinko ir paruošė muz. Antanas Skridulis. Minėjimas baigtas dr. Vinco Kudirkos tautinė giesmė - Lietuvos himnus. Klubo pirmininkas Jonas Daugėla padėkojo visiems choro „Sietyno“ dainininkams, atlikusiems vaidmenis asmenimis ir choro vadovui muz.

Birute Koziciene, Daytona Beach, FL, LB apylinkės valdybos pirmininkė.

Antanui Skriduliui. Minėjimo dalyviai audringai plojo ir dekojo Jonui Daugėlai už minėjimo programos rūpestingą paruošimą. Tenka pasidžiaugti, kad negausus mūsų lietuvių telkinys sugeba suruošti išskirtinai įdomius minėjimus. Ačiū programos dalyviams. Programą pabaigus klubo pirmininkas Jonas Daugėla pranešė apie būsimus renginius. Gruodžio 12 d. bus lietuviams pamaldos, Prince of Peace bažnyčioje, Ormond Beach. Po pamaldų salėje kalėdinis pabėdravimas, vaisės.

Naujųjų metų sutikimo nebus. Jo vietoje jau Naujųjų 2000 metų pirmą dieną bus Naujųjų Metų pietūs. Jų suruošimu rūpinasi klubo valdyba. Visus norinčius renginiuose dalyvauti, prašoma iš anksto užsiregistruoti pas klubo valdybos narius.

Minėjimo metu vyko BALFo vėjus. Aukus rinko BALFo darbuotojos Ona Karašienė, Ona Daržinskienė, o joms talkino Narimantas Karaša. Ona Karašienė, skyriaus pirmininkė, trumpai pranešė apie vėjų, nuosirdžiai aukotojams už dosnias aukas padėkojo. Buvo surinkta 1,750 dol. Tai mūsų telkiniui didelė garbė, aukos gana gausios.

BALFo vėjus proga aukoję: dr. Birutė Preikštienė (kaip ir kasmet) 500 dol., Birutė Dzenkauskienė 100 dol., dr. Rūgienė 100 dol. Septyni asmenys aukoję po 50 dol. ir kiti BALFą parėmė stambesniais aukomis.

GĖRĖJOMĖS SOL.
STASĖS PAUTINIENĖS
KONCERTU

Š.m. lapkričio 17 d., trečiadienį, negausų mūsų lietuvių telkinį pradžiugino viešnios iš Los Angeles, Stasės Klimaitės-Pautienienės koncertas. Koncertą ruošė Lietuvos bendruomenės apyl. valdyba su energingąja pirmininke Birute Koziciene. Diena koncertui nepalanki. Darbo diena. Ir pensininkai turi problemų lankyti gydytojus, rūpintis sveikata, ne vieną tėvynainį ištinka ir negalios. Todėl šį koncertą tesusirinko arti 50 asmenų. Mažoka! Atsilankiusieji nesigailejo besigėrėdami solistės dainavimu, gražiomis dainomis, teikiančiomis dvasinės atgaivos ir vyresniojo amžiaus žmonėms.

Prieš koncertą pir. Birutė Koziciene supažindino su soliste Stase Klimaitė-Pautieniene. Pristatymą pradėjo eilėraščių „Vai, lekite dainos iš va. go nupintos iš kaimo ir kaima pas jaunos, senus“.

Stasė Klimaitė-Pautienienė dainuoja nuo gimnazijos laikų. Baigusi gimnaziją įstojo į konservatoriją, Grigaitienės klasę. Artėjant frontui, drauge su kitais karo pabėgėliais, pasitraukė į Vokietiją. Weimare lankė privacijas dainavimo pamokas iki vėl priartėjo frontas. Vėl teko bėgti. Banberger jau buvo susiorganizavęs Tautinis lietuvių ansamblis, kuriam vadovavo Stepas Sodeika, Velička, Likšūnaitė. Stasė tapo šio ansamblio nare. Ansamblis važinėjo koncertuodamas Vokietijoje, amerikiečių, prancūzų ir anglų zonose. Vaidinimai-folklorinio turinio. Stasei Klimaitėi teko pirmiausia vaidmenys. Veličkai išvykus į JAV, ansamblis išsikirstė.

Emigravus Amerikon dalis ansamblių susibūrė Čikagoje, į „Dainavos“ ansamblį. Įsteigėsi už dr. Pautieniaus, Stasės dainavimo mokėsi privaciai. Pragvenimui dainavi-

JAV Kongreso narys Joe Knollenberg su Michigan valstijos lietuvių respublikonų veikėjais - kaireje Jonu Urbonu ir dešinėje - Saulium Anuziu. Joe Knollenberg daug pasidarbavo, kad Lietuvai būtų skiriama finansinė parama.

mo neužteko - baigė gailėtingųjų seserų-anesteziologų kursų ir dirbo kaip sesuo anesteziologė. Sol. Stasė Pautienienė visą savo gyvenimą skyrė ir dainos menui, ir šandien turime progą jos gražaus koncerto pasiklausyti, - kalbėjo pirmininkė Birutė Koziciene.

Solistė Stasė Pautienienė koncertui parinko įvairių liaudies dainų ir ištraukas iš operų.

Gėrėjomės liaudies dainomis harmonizuotomis muzikų Stasio Šimkaus, Juozo Gruodžio, Aleksandro Kačanausko, Miko Petrausko, Laumenskieneš Carl, Andrew Lloyd Webber dainomis.

Stasė Pautienienė, sopranas, dainuoja lengvai su dera išraiška. Laikysena graži ir užburianti koncerto klausytojus. Šiame koncerte dalyvavo dainos ir muzikos autoritetai - muz. Antanas Skridulis, operos solistė Juozė Daugėlienė, Antanas Sprindys. Die koncertą vertino teigiamai. O eiliniams dainos mylėtojui paliko malonų išpuodį.

Solistei puikiai akompanavo pianistė Jolanda Reilly. Solistė ir akompaniatorė B. Koziciene nuosirdžiai padėkojo valdybos vardu, o joms geles įteikė Regina Snarskienė. Publika išprašė dar gražią dainą „bisui“.

Koncertas - tai šventiška, maloni popietė. Dar valandėlė pabendrauta su viešniomis, pasivašinta kava, saldumynais ir vynu. Po to Olives Garden restorane būrelis daytoniškių pavakarieniavo, pasidalino išpuodžiais.

Nedidelių lietuvių telkinių rūpestis - mažai žmonių. Didesnį koncertą ar su svečiais iš Lietuvos suruošti sunku. O būtų gera, kad JAV LB Kultūros taryba suorganizuotų mūsų menininkų koncertus ir telkiniuose, juos paremdama ir finansškai.

Už ryžtą, riziką ir drąsą dekojame Daytona Beach LB apyl. valdybai ir pirmininkei Birutei Kozicienei. Lauksime daugiau tokių koncertų.

Jurgis Janušaitis

SAN DIEGO, CA

LIETUVIŲ KLUBO
VEIKLA

Gražiame San Diego Balboa Parke veikia „House of Pacific Relations International Cottages, Inc.“ Organizaciją sudaro 28 tautybių žmonės. Lietuvių klubas („House of Lithuania“) taip pat jai priklauso. Organizacijos tikslas - meniška ir kultūriškai bendradarbiauti, eksponuoti meno kūrinius, o vasaros popietėmis parko lankytojus palinksminti tautiniais šokiais, muzika, supažindinti su tautiškais valgiais.

Š.m. birželio pabaigoje buvo lietuvių klubo eilė pasirodyti.

Lietuviškus tautinius šokius šoko ne lietuviai („Jūra“ ansamblis dar neegzistavo). Programą pajavinti prisidėjo naujieji klubo nariai: Holly Churchill, Simona ir Rolandas Kaušai, lydinč kanklių muzikai, padainavo senoviškas liaudies dainas. Publika buvo sužavėta šokiais, muzika, gėrėjosi maistu: auselemis, šaltibarščiais, pyragais ir kitais skanėstais. Šventė buvo sėkminga. Tikimės, kad ateinančiais metais Balboa parke mūsų tautinių šokių šokėjų grupė atstovaus lietuviams.

Spalio mėn. susirinkime dalyvavo 24 nariai ir 4 svečiai. Naujai išrinkta grupė pasiskirstė pareigomis: pirmininkė Julia Benedict, vicepirmininkas Rolandas Kaušas, sek. Jim Balnis, išdėtininkė Francesca Williams ir Damelia Paza. Apitariant klubo veiklą, buvo nutarta gruodžio mėn. susirinkime švęsti kūčias. David Pivoriūnas smuiku griežė lietuvišką popurį. Susirinkimas baigtas bendraujant, vaišinantis kavute ir skaniais paruoštais valgiais. Dalyviai skirstėsi gera nuotaika ir viltimi, kad ateinantieji metai bus sėkmingesni naujų narių vajei, nes vis atsiranda naujų ateivių, kurie domisi lietuviška veikla. Klubas susirinkimui vyksta kiekvieno mėnesio antroje šeštadienį, 12:30 val. p.p., Allied Gardens Recreation, 5155 Greenbriar Ave., San Diego, CA.

„JŪROS“ ANSAMBLIS

Milašių rezidencijoje šokių klubas „Jūra“ kas sekmadienį, 6 val. p.p. turi repeticijas. Tarp mokytojų ir ansamblio narių vyksta malonus bendradarbiavimas. Stasys didžiulį jasi pažangą ir šokėjų entuziazmą. Po repeticijos vyksta diskusijos prie Giedrės paruoštų užkandžių, kurie papildė repeticijoje išiektą energiją. Giedrės pastangomis ansamblui užsakyti tautiniai drabužiai.

Ansamblio nariai tikisi, kad XI Lietuvių tautinių šokių šventėje, Toronte, „Jūra“ supažindins lietuvių visuomenę su San Diego, CA, lietuviška veikla.

Charles Leonas

ST. PETERSBURG, FL

PRISIMINĖME
JUOZĄ ŽVYŲ

Ilgametis St. Petersburgo apylinkės gyventojas Juozas Žvynys mirė liepos 11 dieną buvo pervedtas į Čikagą laidojimui Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse. Čikagoje įvyko atsisveikinimas su buvusiais draugais, bendraminčiais, gimimėmis ir artimaisiais. St. Petersburgas jis paliko daug artimų pažįstamų. Jis buvo žinomas kaip labai malonus, paslaugus, nuosirdus, drau-

gis, pirmiausiai pakvietė kun. dr. Matą Čyva sukalbėti maldą ir vieneto „Aidas“ vyrus sugiedoti Juozo pamėgtą giesmę „Artiau prie Dievo“. Po to buvo patiekti pietas, patarnaujant guvioms klubo narėms.

Po pasivažiavimo prasidėjo jau daugiau oficialioji dalis. Pirmuoju kalbėjo Juozas Sulaitis, Tautinės sąjungos skyriaus valdybos pirmininkas. Jis savo kalboje priminė visą Juozo gyvenimo istoriją, nušviesdamas jo nuopelnus ir darbus Tautinės sąjungos veikloje ne tik šioje apylinkėje, bet ir kitose Amerikos vietovėse. Genovaite Modestienė, Neo-Lithuania korporacijos vardu, nuosirdžiai reikė užuojautą velionės žmonai, kartu išreikšdama apgailestavimą netekus aktyvaus ir malonaus nario. Alfa Shukis - ALTO vardu, prisiminė artimą bendradarbiavimą su Juozu ALTO ir Tautinės sąjungos veikloje. Juozas nuosirdžiai prisidėdavo visur, kur tik reikėdavo pagalbos. Aurelija Robertson, Šv. Kazimiero misijos sekretorė, pasakojo kas Juozo buvo padaryta misijos reikaluose. Paaškinio kokio dydžio ir kiek knygų yra užvesta. Jos tęsimas taip, kaip Juozas būvo suprojektavęs; pasidžiaugė kruopštumu, kurį pastebėjo Juozo Žvynio darbuose. Labai gražiais žodžiais Juozą prisiminė, vadindama jį dėde, naujoji gyventoją Nijolė Dimienė. Jos mintyse išryškėjo visos Juozo gerosios savybės, jo nuosirdumas, paslaugumas, jo asmenybė. Monika Andrejauskienė kalbėjo Lietuvos Dukterų draugijos vardu, pastebėdama Žvynio šeimos dosnumą ir reikė užuojautą žmonai Leokadijai. Eugenijus Kaminskas pasidalino artimų draugų prisiminimais. Antanas Gruzdys, kalbedamas Belle Vistos kaimynų vardu, pasidalino prisiminimais iš veiklos klube ir bendradarbiavimo gyvenant toje pat apylinkėje. Mečys Šilkaitis pažėrė prisiminimų, kiek iš linksmesnės pusės, gyvenant Čikagoje ir vėliau St. Petersburg. Paskutinę padėką ir užuojautą pareiškė klubo pirmininkas Albinas Karnius gražiais žodžiais prisiminėdamas Juozą Žvynį ir jo neįkainojamą pa-

siaukojimą tvarkant klubo finansines atskaitomybes. Albinas priminė, kad jis kalbąs klubo ir kartu Lietuvių Bendruomenės vardu. Po jo žodžių, žmona Leokadija, dėkojo visiems už atsilankymą į šį jos vyro Juozo prisiminimą ir už nuosirdžiai išreikštus žodžius. Ji nesitikiėjo išgirsti tiek daug gražių atsiliepimų ir paguodos žodžių. Paminėjimas buvo baigtas visiems sugiedant Lietuvos himną.

Tai buvo tikrai išpūdingas pakilia susikaupimo nuotaika ir nuosirdumu prarastas Juozo Žvynio atliktų darbų paminėjimas. Daug gražių minčių buvo išsakyta. Buvo jaučiama, kad kiekvienas kalbėtojas reikė, tai, ką jis jautė, bendraudamas su Juozu ir būdamas apsuptas jo šypsenos, kuklumo kalboje, nuosirdumo draugystėje. Malonu, kad žmona surengė šį velionio prisiminimą.

Mečys

OMAHA, NE

Labai veikli Omahos lietuvių bendruomenės narė Jadvyga Povilaitienė savo šeimos ir draugų būrelyje šventė savo 80-tą gimtadienį. Iš Floridos atostogų atvykęs sūnus Rimgaudas su žmona Relafija ir dukra Loreta iš Grand Island, NE, suruošė vaisės gražioje restorano salėje, ant gelii puokštemis papuoštų stalų. Ant sienos kabėjo nuotraukos, kuriose atsispaudė Jadvygos jaunos šeimos kūrmasis, o taip pat ir jos veikla Omahos lietuvių gyvenime. Ji dalyvauja chore, ji vaidina, dirba organizacijų valdybose, rašo į lietuvišką spaudą apie Omahos lietuvių veiklą, finansiškai remia lietuvišką veiklą. Ji padeda Omahos šalpos būreliui sudaryti siuntinius našlaičiams ir vargstančioms daugiavaikėms šeimoms Lietuvoje. Reikalui esant, ji verda, kepa ir dalina pietus, ruošiamus įvairių organizacijų. Organizacijos ruošia pietus, kurių pelną naudoja gėrio siekiantiems tikslams, daugiausiai lietuvių bei ir Lietuvos gerovei. Omahos lietuvių linki Jadvygai dar daug sveikų ir našių metų.

J.D.

„Neringos“ stovyklavietėje, š.m. vykusioje angliškai kalbančio jaunimo stovykloje, R. Ercmonienės režisuoto vaidinimo apie dr. Vincą Kudirką vaidintojai.

Nuotr. R. Ercmonienės

Pas „Remejus“ Putnamo šventėje susitiko ses. Laimutė, „Neringos“ stovyklų vyr. vadovė Dana Grajauskaitė ir remėjų valdybos pirmininkė Gita Kupciauskienė.

Nuotr. A. Prapuolenytės

ŽALINGOS DISKUSIJOS
„WILLIAMS“ BENDROVĖS
SUTARTIMI

B. Nainys paskutiniu laiku daug rašo politinius klausimus, kurie liečia Lietuvą. Rašo įvairiais klausimais. Rašo labai drąsiai. Savo nuomonę reiškia it būtų absoliučiai tikras, net ir tais klausimais, kurie tik suinteresuotiems turėtų būti žinomi. Manau, kad reikėtų daugiau atsargumo, kai reikalinga eina apie jautrius ir komplikuočius klausimus, kaip „Williams“ sutartis dėl „Mažeikių naftos“ tolesnio tvarkymo ir naudojimo. Klausimas yra ne tik ekonominis, kiek politinis. Į „Mažeikių naftą“ turi intereso ne tiek Amerika, kiek Rusija. Amerika su „Williams“ ateina Lietuvai padėti visų pirma politiskai. Šiandien Maskva, ir dėl šio kelio triukšmą, panaudojant senus Lietuvos komunistus bei jų remiamą spaudą — „Respubliką“ ir „Lietuvos rytą“ — buvusią „Komjaunimo tiesą“. Bet Maskvai šiame pasitarime nauja ir kai kurie naivūs mūsų žurnalistai bei politikieriai. Visa vertinama ant ekonominio pagrindo. Esą sutartis su „Williams“ Lietuvai yra nuostolinga. Būtų daug naudingesnė dėtis su Rusijos naftos bendrovėmis, kaip „Lukoil“ ir kitos! Užmirštama, kad dėtis su Rusijos naftos industrija Lietuvai gali būti mirtinai pavojinga. Rusija turėtų savo rankose veiksmų, kuriuo lengvai galėtų priverstinai veikti Lietuvos politinę laikyseną. Šios rusišios prologą Lietuva jau išgyveno prieš kelis metus, kai Maskva nutraukė naftos tiekimą, ir reikėjo gyventi be šildymo, be šilto vandens daugiau kaip metus laiko.

Nėra jokios abejonės, kad ikišiolinėje „Mažeikių naftos“ administracijoje liko nuo tyrimų laikų tarnautojų, kurie dirbo KGB. Jei buvo nuostolių, tai jie priskirti administracijai. Žinoma, Lietuvos vyriausybės privalėjo imtis priemonių administracijos tvarkyti. Gal to nedarė, nenorėdami užsitraukti Maskvos neapykantą ir neteikti naftos tiekimo. Žinant šitai, galima suprasti, kad derybose su „Williams“ atsirado slapti dokumentai. B. Nainio drastiškas teigimas, kad jokių paslapčių neturėtų būti, kad visuomenė turi viską žinoti, yra paikystė. Valstybiniame ir tarpvalstybiniame gyvenime visada buvo ir bus paslaptys. Juk yra slaptos valstybinės ir tarpvalstybinės žvalgybos. Yra dalykų, kurie turi būti laikomi paslaptimi dėl eilės motyvų. Teigti, jog pilietis privalo viską žinoti, yra nesupratimas. Ne tik politiniame, bet ir socialiniame gyvenime viską žinoti būtų žalinga. Laikymas paslaptimi leidžia išvengti nemalonių, kviččių ir net konfliktų. Jei derybose su

„Williams“ buvo slaptų protokolų, tai jie buvo reikalingi ne Amerikai, o Lietuvai: Lietuvos saugumui. Reikia atsiminti ir neužmiršti, kad mūsų mažiems Baltijos kraštams pavojus iš Rusijos koso yra didelis ir konkretus. Maskva neatsisakė tiesti savo grobuoniškų rankų į Pabaltijį. Kas ją dar sulaiko nuo šito? Niekas kitas — tik Amerika.

B. Nainys klysta ir klaidina, teigdamas, kad Lietuva „Mažeikių naftą“ įmonę „Williams“ pardavė. „Mažeikių nafta“ yra akcinė bendrovė. Lietuva perleido „Williams“ tik 33 proc. akcijų. Likusios 67 akcijos yra valstybės nuosavybė. Turėdama 67 proc. akcijų, Lietuva praktiškai gali disponuoti įmonės likimu pagal reikalą savo nuostata. Tiesa, Lietuva įsipareigojo pavesi įmonės administraciją „Williams“ bendrovei. Šią nuolaidą padarė dėl dviejų pagrindinių priežasčių. Pirmą — „Williams“ turi visas galimybes įmonę modernizuoti pagal naujausius turimus technikos reikalavimus, ko Lietuva dabartinės sąlygos nepajėgtų padaryti. Antra — buvo reikalinga visų pirma pakeisti vadovaujamą ir iš dalies techninį personalą, nes buvo žinoma, kad vadovaujantiame personale buvo nepatikimų ir nesąžiningų asmenų. O dėl techninio personalo, aišku, „Williams“ rezervavo sau teisę turėti savų, geriau pasiruošusių bei prityrusių įmonei gerinti specialistų. Kiek žinau, šiuo metu „Williams“, kai tik perėmė administraciją, kai kuriuos pakeitimus jau padarė, atleido kai kuriuos buvusius „Mažeikių naftos“ vadovus. Yra tačiau užtikrinta, kad dauguma eilinių tarnautojų bei darbininkų liks ir toliau dirbti įmoneje.

Noriu tikėti, kad mūsų tauta nepasiduos varomai propagandai. Supras, iš kur šiaurės vėjas pučia ir graso tautos sveikatai. Suvoks taigę, kur mes užvejame galime rasti, pagalbos sulaukti. Noriu tikėti, kad nesileis suvedžiojami visokių spėjiojamų populiarumo ir nepopuliarumo duomenų. Atiras sveikų tautos jėgų vienybę, norą bei jėgą laisvėje gyventi ir ją džiaugtis.

Mons. Ladas Tulaba
Roma

DAR KARTĄ
JURGIO KAIRIO
SKRYDŽIO KLAUSIMU

Nors ir labai nenoromis, tenka dar kartą reaguoti pasaulinio garso akrobatinio skraidymo specialisto J. Kairio skrydžio pro dešimtį Vilniaus patiltių tema.

Po mano laiško — reakcijos į Antano Dundzilos laišką „Draugo“ dienraštyje, atsiliėpė Arvydas Barzdukas („Draugas“, lapkričio 30 d.), kuris gražiai „advokatauja“ pirmajam. Gerai, kad šiame laiške

Čikagos generalinio konsolato patalpose šį rudenį vykusiamе pobūvyje. Iš kairės: LR gen. konsulas Giedrius Apuokas, LR garbes konsule Cleveland, OH, Ingrida Bublėnė, Ohio Commodore Louis Fritz, t&K Concepts prez. Tonje Westrum, ministrė ekonomikai LR ambasadoje Vašingtone Nijolė Zambaitė.

maziau pašaipos žymiojo lakūno adresu.

„Amerikoje niekas neduotų tokiam 'skrydžiui' leidimo, o jei 'skraidymo meistras' tokį 'fokusą' iškrėstų neatsiklausęs, tai tikrai atsiveiktų su pilotavimo teisėmis, o gal net kiek laiko turėtų pagyventi gumą išmuštoj vienutėje.“ — rašo A. Barzdukas.

Reikia pasakyti, kad J. Kairys neprašė leidimo iš Amerikos, o iš Vilniaus miesto valdybos, prieš tai gavęs Lietuvos akrobatinio skraidymo federacijos vadovybės pritarimą, o taip pat ir iš viso pasaulio akrobatinį skraidymą tvarkančios institucijos, su jau minėtu prancūzu priekyje palaiminimą. Įdomu, kiek daugiau J. Kairiui tų leidimų, A. Barzduko nuomone, reikėjo, jeigu jis drįsta iš šio pasaulinio garso lakūno šaipytis („skraidymo meistrą“ rašo net kabutėse)?

Pabaigoje norėčiau pacituoti kelias ištraukas iš anglų kalba išeinančio laikraščio „The Baltic Times“, (rugšėjo 16-22 d. numerio), kurio vertimas tilpo „Tėviški žiburiai“, 1999 m. lapkričio 16 d. laidoje. Ten rašoma:

„Dar nė vienas lakūnas pasaulyje nebuvo padaręs tai, ką rugšėjo 18 d. atliko Jurgis Kairys, praskrisdamas per 10 Neris patiltių Vilniuje. Skrydis užtruko tik 30 minučių ir buvo matomas per daugelį TV kanalų visame pasaulyje...“

„Ministras pirmininkas Rolandas Paksas, kitas akrobatinis lakūnas, sakė: 'Tik vienas ar du, daugiausia trys pilotai kaip Kairys gali gimti per šimtą metų'. Sportiniai lakūnai pasaulyje įvertina Lietuvos skraidymo mokyklą ir ateinančiais metais vienas iš didžiausių aukštojo pilotazo sąskrydžių įvyks Lietuvoje.“

Edvardas Šulaitis
Cicero, IL

DĖKINGI UŽ GRAŽIUS
PASIMATYMUS

Pasibaigė mūsų 13-ta koncertinė kelionė po Š. Ameriką. Tai buvo 14-tas koncertas Čikagoje ir po trečiąjį — Toronte bei St. Peterburge. Su mumis jau antrą kartą koncertuose dalyvavo ir ilgametis Neles partneris Eugenijus Ivanuskas. Džiugu, kad ir šį kartą prisirinko pilnos salės mūsų dainų klausytojų. Malonu, kad

Neles gerbėjai liko iki šiol jai ištikimi.

Nuosirdus ačiū koncertų organizatoriams bei jų padėjėjams, ypač ačiū S. ir A. Sluotams, P. Petručiui, E. Šulaičiui, J. Tamulaičiui, V. Kulnui, dr. G. Bijūnienai, A. Kynei, G. Trainienei, A. A. Karniams, A. Mieželiui ir A. Novickienei. Širdingas dėkui ištikimiems mūsų dainų mylėtojams ir gerbėjams. Išsivežame į Europą į namus Jūsų šypsenas ir lietuvišką nuosirdumą.

Nelė ir Arvydas Paltinai
Vokietija

BENDRYBĖS IR
SKIRTUMAI LIETUVOJE

Ačiū Edvardui Šulaičiui, kad „Draugo“ 1999.12.07. Laiškų skyriuje paminėjo „Lietuvos aidą“ padarytą skriaudą šio dienraščio prenumeratorat apmokėjusiems skaitytojams, nuo 1999 m. rugšėjo 24 d. nutraukiant laikraščio siuntinėjimą JAV ir Kanadoje.

Labai gerai, kad priminė ir „Gimtojo krašto“ bankroto istoriją, negrąžinus prenumeratorų pinigų man ir kitiems prenumeratoriams, per E. Šulaitį laikraštį užsiakiusiems. Gerai, kad jam, bankroto bylos metu esant Vilniuje, pavyko atgauti stambų honorarą, bet būtų buvę dar geriau, jei savo sugebėjimus būtų panaudojęs ir per jį „Gimtojo krašto“ užsiakiusių tautiečių prenumeratorų grąžinimui. Mano pastangos dėl „Lietuvos aidą“ prenumeratorų grąžinimo, sustabdžius laikraščio siuntinėjimą, kol kas jokių rezultatų neduoda.

Laiške E. Šulaitis rašo, kad tarp šių leidinių yra didžiulis skirtumas: „Gimtojo krašto“ bankrutavo, o „Lietuvos aidas“ leidžiamas. Tik jo nebeįsirauna prenumeratoriai JAV, Kanadoje, o gal ir kitur užsienyje.

Skirtumas, be abejo, yra, bet yra ir didelis bendrumas juos prenumeravusiam asmeniui. Jis abiejų laikraščių nebeįsirauna ir abu negrąžino už prenumeratorat sumokėtų pinigų. Abiem atvejais Lietuvos spaudos skaitytojai užsienyje buvo nusikariauti be jokios atsakomybės, be jokių paaiškinimų ar pranešimų. Čia gal ne tiek svarbus prarasti pinigai, kiek svarbus Lietuvos spaudos institucijų sąžiningumas, kuris būtinas ne tik žinių perdavimui, bet ir piniginių atsiskaitymų. Kai jo nėra, vargiai begali būti ryšys ir bendradarbiavimas vakaruose gyvenančių lietuvių su tautiečiais tėvynėje, ypač su jos spauda.

Bronius Juodelis
Willowbrook, IL

JUBILIATUI „DRAUGUI“

Sveikinu „Draugą“, kuris savo 90-ties metų kelionėje kartu su Lietuva priešinosi carų spriespaudai, kovojo Lietuvos nepriklausomybės karuose, džiaugėsi nepriklausomos gyvenimo palaima, niekad neabejojo tautos pasirinkimu 1941-aisiais metais sukilti, pasyviai rezistencija priešintis hitleri-

nei okupacijai, o ginklu stalininei.

Žiūrint iš 10-ties metų nepriklausomos Lietuvos gyvenimo perspektyvos, džiaugiamės, kad „Draugas“, sulaukęs 90-ties metų, neprarado dvasinės sveikatos. Linkiu jam ištvermės ir tikiuosi, kad po 10-ties metų vėl iškilmingai švėsime „Draugo“ 100-to metų jubiliejų.

Dr. Zigmas Brinkis
Los Angeles, CA

PAGARBA J. O.

Labai įdomus J. Daugelos straipsnis „Tvirtas kaimas — Lietuvos ateitis“ („Draugas“, Nr. 218, Laiškai ir nuomonės skyrius), kuris tikrai vertas visiems pasiskaityti. Bet dar įdomesnis jo atsakymas A. Balasaitienei, kurios Lietuvos kaimas nedomina. Man kyla klausimas, iš kokio didmiesčio A.B. yra kilusi?

Kostas Mačiulis
Reno, NV

LIETUVA PRIEŠ 15 METŲ

Atkelta iš 3 psl.

Pavyzdžiui, vyriška eilutė kainuoja 160-180 rublių, moteriškas megztukas — 50 rublių, batai — 40-60 rublių ir t.t. Didelis batų trūkumas, nes dėl menkos kokybės savo gamybos žmonės neperka. Nėra prekių pasirinkimo ir jos prastos. Pardavėjai šalti, nesuinteresuoti. „Univermaga“ yra savitama, bet pirkejai labai sėkimi. Prie pasirodžiusių plastikinių maišelių, parduodamų po 10 kapekų susiformavo eilutė.

Išvados

Dekoratyvinė propagandinė Lietuva iš pirmo žvilgsnio atrodo pakankamai: namai pastatyti arba statomi, gatvės asfaltuotos, didieji keliai taip pat dengti juodo asfalto danga, bet, tik išėmus į šalutinius kelius, atsiduri žvyruose, duobetuose keliuose. Iš lauko didieji namai atrodo kaip namai, o įėjus į vidų, pajunti pilką nuobodę, dažnai apskilusius laiptus, pridusų orą, visišką demesio nekreipimą į gyventojų poreikius ir minimalius patogumus.

Visur jaučiamas tik darbo nustūmimas, nesirūpinant gyventojų gerove. Trūksta jausmo ir meilės žmogui, jo buities pagerinimui. Siūlomos prekės be reikiamo pasirinkimo, spalvingumo, aukštesnės kokybės. Ta tikroji — gyvenimiškoji Lietuva kelia didžiausią rūpestį ten gyvenantiems ir bergždžiai laiką eikvojan-

A. + A.
Dr. STEFANIJAI
PAALKSNYTEI

mirus, VILEI ir VYTAUTUI MARCHERTAMS
reiškiame gilią užuojautą.

Severina ir Nardis Juškai

Daiva ir Raimundas Panarai

Stella ir Augustas Paškoniai

Mielam ateitininkui, draugui

A. + A.
Dr. ALFONSUI PRANUI
STANKAIČIUI

mirus, reiškiame gilią užuojautą žmonai OLGAI, dukterims REGINAI, JEAN ZDANIENEI ir jos šeimai, sūnui dr. JUOZUI su šeima, Veličonio broliui dr. JONUI su žmona IZABELE, Olgos sesutei IZABELEI LAUČKIENEI ir visiems artimiesiems.

Jadviga ir Alfonsas Damušiai

Mielai ponai ONAI, Dainavos stovyklautojų
Maitintojai, jos vyrai, jos taktininkai

A. + A.
POVILUI NORVILAI

mirus, reiškiame gilią užuojautą jai, sūnui dr. ALGIUI NORVILAI su šeima ir visiems šeimos nariams ir artimiesiems.

Jadviga ir Alfonsas Damušiai su šeima

tiems, bemedžiojant kasdienius buitinius reikmenis.

Už dekoratyvius — propagandinius uždangos slepiasi tikrasis gyvenimas, atsilikęs nuo Vakarų pasaulio bent 50-čia metų. Yra automobilių, bet nėra kur juos statyti, trūksta padangų, susidevinčių dalių pakaitalo. Žmonės džiaugiasi kiekvienu menku laimejimu, ypač buto gavimu. Su siaubu prisimenami paskutiniai karo ir pirmieji pokario metai, kai dauguma jaunų vyrų, vengdami mobilizacijos, išėjo į miškus, kai ūkininkus prievartavo ir prie sienų state diena — stribai, o naktį — lankesni partizanai, prašydami maisto.

Pabaiga

* Kitamet Lietuvos vaiku žaislai turėtų tapti saugesni. Sveikatos apsaugos ministras Raimundas Alekna patvirtino Lietuvos higienos normą, numatančią žaislų gamybą ir prekybą jais. Higienos norma parengta, atsižvelgiant į Europos Tarybos „Naujojo požiūrio“ direktyvą dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių žaislų saugumą, derinimo. Pasak ministerijos pranešimo, pagal šią normą žaislai turi būti suprojektuoti, ir pagaminti taip, kad žaidžiant nesukeltų pavojaus sveikatai ar rizikos susižeisti, užspringti.

* 2000 metais Lietuvoje ketinama atsisakyti blaivyklų, kurias išlaikyti policijai tapo per brangu. Policijos de-

partamento generalinis komisaras Visvaldas Rakauskas informavo visų miestų ir rajonų, kuriuose veikia blaivyklų, policijos komisariatų vadovus, kad jie privalo pasirūpinti nuo kitų metų sausio 1 d. jas panaikinti. Uždarius blaivyklas, alkoholiu apsinuočiusieji asmenys turės būti pristatomi į sveikatos priežiūros įstaigas, o padarę teises pažeidimus — į sulaikymo kambarius prie policijos komisariatų budetojų dalių. Panaikinus blaivyklas, policijos komisariatai tikisi sutaupyti nemažai policijos lėšų.

* Aukštesnysis administracinis teismas ketvirtadienį buvo įregistruojamas daugiau nei 1,000 žemdirbių ieškinių žemes ūkio ministerijai. Iš viso gauta jau daugiau nei 1,500 žemdirbių ieškinių, bet teismo darbuotojai nespeja jų visų registruoti. Šiuo protesto renginiu, vykstančiu jau 2 savaites, siekiama patraukti į teismą žemes ūkio ministeriją, kad žemdirbiams būtų sumokėtos vyriausybės pažadėti pinigai. Valstybė žemdirbiams skolinga 250 mln. litų.

* Nepaisant Lietuvos vyriausybės ir bendrovės „Lietuvos energija“ pastangų, Baltarusija ir toliau beveik nemoka Lietuvai skolų už patiektą elektros energiją. Lietuvos energetikos zinovai įsitikino, kad Lietuva niekada negaus daugiau nei 300 mln. litų skolų iš Baltarusijos.

„Dovana Lietuvai“ konferencijoje „Operation Snowball“ pirm. Jack Irvin (iš kairės), „Lithuanian Citizens' Society of Western Pennsylvania“ Mary Tammy, pirm. Ben Burdulis, „Lietuvos Našlaičių globos“ komiteto nare Jenne Dorr, Matilda Milauskas, Agnes Kuzin, „Kaimo vaikų“ fondo Lietuvoje pirm. Regina Švobienė, Josephine McCloskey ir kun. Lape.

Namams Paskolos, Apdraustos Sąskaitos

Mutual Federal Savings and Loan Association of Chicago

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
(773) 847-7747

Casimir G. Oksas, President

Patarnaujame Čikagos ir Apylinkių Lietuviams Daugiau Kaip 91 Metus.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Sveikinkite savo artimuosius ir draugus su artėjančiomis Kaledų šventėmis per „Draugą“, savo laikraštį! Atsiųskite savo tekstą ir jis bus išspausdintas dar gerokai prieš šventes, kad spėtų pasiekti ir toliau gyvenančius. Administraciją prašo kartu su sveikinimo tekstu siųsti ir auką (paprastai už vieną pasveikinimą siunčiama 15 dol.).

„Saulutė“ Lietuvos vaikų globos būrelis, nuosirdžiai dėkoja Racine Bakery (6112 S. Archer, Chicago) savininkams Danutei ir Juozui Kapačinskimams už finansinę paramą gruodžio 5 d. labdaros koncertui „Saulutė“ paauglė „Žagarių skrudėlyną“, kurį gruodžio 5 d. PLC kaledinėje mugėje loterijos metu Lianai Lubinskaitei ištraukus laimingą bilietuką, laimėjo Gražina Mikėnienė.

Dešimtas labdaros vakaras „Seklyčioje“ yra rengiamas š.m. gruodžio 11 d., šeštadienį, 6:30 val. v. Programoje – pagerbimas asmens, kuris išskirtinai pasireiškė krikščioniškos lietuviybės išlikimo darbuose išeivijoje (šis pagerbimas yra pradėtas 1997 metais prel. Juozo Prunski iniciatyva). Meninę programą atliks Tevės kapelė, vadovaujama Stasės Jagminienės, bus vakarienis ir loterija. Visus kviečiame ir visų laukiam! Vakara rengia JAV LB Socialinių reikalų taryba.

Vytauto Didžiojo Šaulių rinktinė maloniai kviečia šaulius, ramovėnus ir visuomenę į lietuviškas tradicines Kučias, vyksiančias gruodžio 12 d., sekmadienį, 2 val. p.p. rinktinės namuose (2417 W. 43 St., Chicago, IL). Bus lietuviško Kučių maisto ir kitų pajavirinių. Informacija teikiama šiuo tel.: 773-434-3713.

Bendras Kučias „Seklyčioje“ ruošia Vyresniųjų lietuvių centras gruodžio 22 d., trečiadienį, 4 val. p.p. Norint dalyvauti kviečiame iš anksto registruotis Socialinių reikalų raštinėje asmeniškai ar telefonu – 773-476-2655.

Pedagoginio liutunistikos instituto Kučios vyks gruodžio 18 d. 12 val. Jaunimo centro kavinėje. Informacija tel. 773-847-1693.

Kasmetinė kaledinių šiaudinukų gaminimo pamokėlė vyks gruodžio 11 d. 10:30 val. r. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje. Atsineškite savo žirkles, liniuotę ir pieštuką. Registruokitės tel. 773-582-6500.

Lijana Kopūstaitė-Pauletti giedos solo Pal. J. Matulio choro kaledinio koncerto metu. Koncertas vyks gruodžio 12 d. 1:30 val. p.p. Pal. J. Matulio misijoje, PLC. Bilietus įsigykite prie misijos įėjimo po šv. Mišių sekmadieniais arba užsakykite tel. 815-836-1845 iki gruodžio 9 d.

„Draugo“ administracijos je galima gauti tradicinių lietuviškų Kučių kaledačių („plotkelių“).

Muz. Ričardas Sokas, Švč. Mergeles Marijos Gimimo parapijos choro vadovas, visus, mėgstančius ir galinčius giedoti, kviečia ateiti prie vargonų prieš 10:30 val. ryto šv. Mišias.

Amerikos Lietuvių pensininkų sąjungos metinis narių susirinkimas ir valdybos rinkimai vyks gruodžio 16 d., ketvirtadienį, 1 val. p.p. Šaulių namuose. Visi nariai dalyvaukite, išsirinkite valdybą pasirašiusiant žengti į XXI amžių.

Ar ne smagu būtų Naujuosius sutikti tarp savų draugų ir pažįstamų jaučioje Jaunimo centro salėje? Į 2000-ųjų metų sutikimą jus kviečia Lietuvių opera. Gruodžio 31 d., penktadienį, rengiama iškilminga naujmetinė šventė, kurioje jūsų laukia puiki vakarienis, nuotaikingas A. Barniškio orkestras ir šokiai, šokiai... Pokylis prasidės 7:30 val. v. (pasisvečiavimas), 8:30 val. v. – vakarienis, 9:30 val. v. šokiai, 12 val. – Naujųjų metų sutikimas, 12:45 val. r. – šaltas ir karštas užkandis, o pasistiprinus – vėl šokiai. Dalyvaujanti šioje iškilmingoje šventėje, paremsite Lietuvių operą ir Lietuvių Jaunimo centrą. Bilietus užsakykite, skambindami Vaclovui Momkui tel. 773-925-6193.

Nemokamos anglų kalbos (kaip antrosios kalbos) pamokos vyks Bridgeporte! Pamokos prasidės kitų metų sausio 11 d. Daley Public Library (3400 S. Halsted). Rytiniai užsiėmimai bus rengiami antradieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 9 iki 1 val. p.p. Vakarienis klasės vyks pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 5 iki 9 val. v. Galima užsiregistruoti jau dabar anksti išvardintu pamokų laiku. Daugiau informacijos (anglų kalba) skambinant Stan Smith tel. 773-376-7521.

Kun. Antanas Saulaitis, SJ, gruodžio 12 d. 1 val. p.p. Šv. Onos bažnyčioje Beverly Shores, IN, aukos šv. Mišias. Bus klausoma išpažinties. Po pamaldų – Kaledų eglutė ir kaledinis pasisvečiavimas. „Circuit Breaker“ – vienkartinė parama vyresniems JAV gyventojams (65 m. ar daugiau). Jeigu dar nepadaavėte prašymo šiai vienkartinė paramai gauti, galite tai padaryti iki š. m. gruodžio mėn. pabaigos. Norint daugiau informacijos skambinkite tel. 773-476-2655.

Marquette Parko lietuvių namų savininkų valdyba rengia Kučias, kurios vyks gruodžio 17 d., penktadienį, 5:30 val. v. parapijos salėje. Bus skanių valgių, šventinė programėlė, kaledinės giesmės. Vietas užsakykite tel. 773-471-2239, 773-434-3713 arba 773-434-4645.

„Raganų puotėje“, kurią spalio 31 d. Pasaulio lietuvių centre buvo surengęs būrelis „Vaiko vartai“ mokslą, įvairiausiais kostiumais pasipuoę vaikučiai programėlės klause net išsižiojo.

Reda Plūrienė, Lemonte, prie PLC padėjusi krauti „Saulutes“, Lietuvos Vaikų globos būrelio siuntinius, atidžiai saugojo, kad į Lietuvą nebūtų išsiųstas pats „brangiausias siuntinys“. Nuotr. Indrės Tūjūnienės

Čikagos Lietuvių pensininkų sąjungos metinis narių susirinkimas šaukiamas gruodžio 16 d., ketvirtadienį, 1 val. p.p. Šaulių namuose, 2417 W. 43rd. Str., Chicago. Visus narius valdyba maloniai kviečia susirinkime dalyvauti. Po susirinkimo – kavutė.

Iš arti ir is toli

Gera kaledinė dovana – tai „Draugo“ prenumerata! Priminkite savo draugams ir visiems tiems, kurie dar nekaito „Draugo“, kad šį vieningą išeivijos dienraštį papiginta kaina dar galima užsakyti iki Naujųjų metų. Metams – tik už 65 dol.! Nuolaidą taikoma visiems JAV gyvenantiems lietuviams, dienraštį užsiskantiems pirmą kartą.

JUBILIEJINIS ŽAIDYNIS BALTIMORĖJE

Jubiliejinės 50 - tos Š. Amerikos Lietuvių sporto žaidynės įvyks 2000 metų gegužės 5-7 d., Baltimore, MD. Visuotinio ŠALFAS-gos suvažiavimo pritarimu ir ŠALFAS-gos Centro valdybos pavedimu žaidynes vykdys Baltimorės Lietuvių klubas. Programoje numatoma vyrų, moterų, jaunių A ir mergaičių A krepšinio, vyrų ir moterų tinklinis, stalo tenisas ir šachmatai. Galimas dalykas, kad bus pridėta plaukimas, raketbolas ir rankos lenkimas. Galutinė programa bus paskelbta greitai laiku.

SKELBIMAI

• Amerikos Lietuvių radijas, vad. Anatolijus Šlutas – kiekvieną sekmadienį 7 v.r. per WCEV 14.50 AM. Tel. 773-847-4903, adresas: 4459 S. Francisco, Chicago, IL 60632.

• Lithuanian Mercy Lift nuosirdžiai dėkoja gerasirdiams rėmėjams, kurie savo dosnumu remia visokeriopą mediciniską pagalbą Lietuvai per LML: Constance Knoblauch (Oak Lawn, IL) – \$300, Petrui ir Aukse Kaufmanams (Annandale, VA) – \$200 ir Raphael Sealey (Berkeley, CA) – \$200.

• Jurgio Daugvilos parodos atidarymas šeštadienį, gruodžio 11 d., 7:30 val. vakaro Lietuvių Dailės muziejuje Lemont, IL. Kvietiname visus.

• Akciją, bonų bei kitų vertybių pirkime ir pardavime jums nuosirdžiai patarnaus, duodami komiso nuolaidą, Albinas Kurkulis, tel. 312-879-7750 arba jo sūnus Andrius Kurkulis, tel. 312-879-7751, dirbą su First Albany Corp. Čikagoje. Iš JAV ir Kanados skambinkite veltui: tel. 1-888-879-7730. (sk.)

IŠ MENO MOKYKLĖLĖS GYVENIMO

Naujieji mokslo metai prasiėjo derlingai: atsidarė kelios naujos klasės. Muzikos skyriuje pradėjo veikti dainavimo ir fortepijono klasės (Lemonte, PLC patalpose) bei dramos – Čikagos Jaunimo centre. Siekiamas tikslas, kad tas pats vaikas galėtų lankyti kelias klases, pildosi. Susikompaktavo antradienio pamokėlės Lemonte – fortepijono individualios pamokos, dainavimas ir dailė. Ketvirtadieniais mokyklėse – pramoginiai šokiai ir dailė, vyresniems – dailė, pramoginiai, baletas. Kai tik susidarys pakankamas norintųjų skaičius, antradienius papildysime choreografinę pamoką (baletas, pramoginiai). Turtingi šeštadieniai Čikagos Jaunimo centre. Čia lankantys baletą tuoj po pamokėlės skuba į dailę, o po to – drama. Kita grupė pradeda dailę, vėliau mokosi šokti pramoginius šokus. Pamokėles baigiasi, jeigu vaikai to nori, – dramos klasėje. Kanklininkės jungiasi į ansamblį, tad darbo pakanka.

Į Meno mokyklėles darbą įsijungė ir naujų specialistų grupelė – dailės paslaptį moko dailininkai Eglė Brėdikienė (Lemonte) ir Eugenijus Rupšys (Čikagoje). Dainavimo klasei vadovauja Birutė Mocnikienė. Dramos klasėje dėsto aktorė Audrė Budrytė, fortepijono pamokas (Lemonte) pradėjo pianistė Jurgita Bach. Ir mes trys „senbuvės“ – Daiva Kimytė (kanklės), Angelė Paulaitienė (baletas) ir šių eilučių autorė (pramoginiai šokiai).

Pradžius mokslo metus pradėjome turėdami tik aštuonis mokinius, baigėme beveik su trisdešimčia. Per mokslo metus mokyklą lankė apie penkiasdešimt mokinių. Šie mokslo metai mums kur kas derlingesni. Kartu Čikagoje ir Lemonte mokosi apie penkiasdešimt mokinių. Juos pritraukia palyginant mažas užmokestis (1 pamokos kaina tik 4.5 dol., dviejų – 8.5 dol. ir t.t., kuo daugiau pamokų, tuo mokama mažiau) ir, be jokios abejonės, mūsų pasirinktas veiklos kelias – atviros pamokėlės su žiūrovais, stengiamasi kuo daugiau koncertuoti, pratinti vaikus laisvai bendrauti. Įvairūs koncertai lietuviškoje aplinkoje sutraukia daugiau mūsų bangos lietuvių (atsiminkime „Draugo“ gegužinį). Taip mezgasi naujos pažintys, plačiau susipažįstama su išeivijos veikla. Žiūrėk, jau kokia šeima ima ir įsitraukia į tą veiklą.

Nespejo mokslo metai įsivaizduoti, o jau pradėjome koncertuoti. Spalio 30 d. ALTV pokylio koncerte dalyvavo pramoginukai, šokdami kartu su „Lietuvos vyčių“ tautinių šokių grupės studentais. Pošokome choreografinę kompoziciją, kurią pavadinau „Visko po truputį“, nes ją sudarė trys šokiai – lietuviškas pramoginis „Rylio“, cia-cia-cia ir ritminis šokelis. Ilgai netylantys plojimai, šoksniai „bravo“ saldziai paglostė mūsų ausis, be abejo, ir širdis.

Spalio 31 d. buvome pakviesti dalyvauti R. Venclovičienės organizuotame renginyje „Vaiko vartai ir mokslą“. PLC didžioji salė sutraukė didelį būrį tėvų ir vaikų, pasipuošusių rudens „Halloween“ šventei. Šio renginio pagrindinė koncertinė dalis teko Meno mokyklėlei. Pirmą kartą žiūrovai išgirdo mūsų dainėlius, kurie tik spėjo įsiminti dainų žodžius. Šalia neturinčius penkerių metų Viktorijos dainavo septynerių metų Dalia ir penkerių Milda. Dainavo ir Jonas Chaves su Antanu Mockumi – abu neseniai

stuktelėję penktuosius. Šešimetė Ieva, kurią ketvirtadieniais vežioja į dailę, baletą, pramoginius, kelyje vis dainuodavo. Pakalbinau mamą, sakau, vis tiek važiuoju antradieniais į mokyklėlę, gal į dainavimo klasę... Ir dainuoja Ieva kartu su visais. Vyriausioji ansamblyje Rota Mockutė – jai devyneri! Neseniai prisijungė ir balsingoji Laura, prieš pusmetį atvykusi Amerikos žemėn. Žiūrovai buvo malonūs ir atlaidūs vaikams – plojo, negailėdami katutių. Pašoko ir mūsų balerinos „Šokių su lėlytėmis“. Jauniausios kanklininkės Sandra ir Audra kanklę pirmą kartą kankliavo publikai. Tačiau tos mažytės folklorinės kanklės, kurias paauguko žmonės, jau nebeskamba – stygos, jas derinant, trūkineja, o pirkti naujų neverta, nes brangios. Kaina, truputį pridėjus, lygi naujų kanklių kainai iš Lietuvos. Kankliavo ir kanklių „kvartetas“ – Kristina, Živilė ir Rasa, padedant Aušrai Butėnaitėi pagrojo „Nedėlios ryteli“. Pirmą kartą bosinėmis kanklėmis grojo Aušra. Šios kanklės jau atkeliavo iš Lietuvos, kur buvo užsakytos, Švietimo tarybos pirmininkei R. Kučienėi parpinus pinigą joms įsigyti. Tai paties progai noriu pasigirti, kad jau visos trejos kanklės gerų žmonių pagalba suveiktos iš Lietuvos. Ypač dėkinga Meilutei Biskienėi, atitepusiai paties sunkiausias bosines kankles. Taip pat Jurgitai Bach ir Hedvinai Dainienei, „ipiršusiai“ savo gimnaitėi šį atsakingą krovinį. Juk kanklių negalima atiduoti bagažinė!

Mūsų trumpą koncertinę programą pabaigė pramoginukai kartu su „Lietuvos vyčių“ studentais. Užsisiūžė į suaugusius, vaikai suvelino išeiti scenon laiku, bet viskas baigėsi gerai ir gražiai. Žiūrovai liko patenkinti mūsų trumpa ir gana spalvinga programa. Po to, šeimininkai pakviesti, vaišinėti. Buvo smagu visiems ir rengėjams, ir koncerto dalyviams.

Lapkričio 7 d. Šaulių namuose buvo surengtas Tilžės Akto paminėjimas. Buvome pakviesti kartu su „Lietuvos vyčių“ jaunių grupės šokėjais (vad. Lidija Ringienė) dalyvauti koncertinėje dalyje. Ši kartą, gaila, nedalyvavo kanklininkės, bet šoko balerinos, dainavo dainorėliai, o jauniausioji mūsų programos dalyvė, trejų metų Lina Mockutė pasakė eilėraštį. Po Meno mokyklėles pasirodymo tautinius šokus „Vajaus“, „Vyzelę“ ir „Gretinikę“ šoko jaunieji. Programėlė buvo trumpa, bet žiūrovų sutikta labai šilta. Susilaukėme daug gražių padėkų žodžių iš vyresniųjų žmonių, kurie matydami mūsų darbą su vaikais, negalėjo atsisakyti – lietuvių be žodžių, jei tiek daug gražaus jaunimo kalba, dainuoja lietuviškai, šoka lietuviškus šokus. Ir mes, dėstytojai, mokytojai, džiaugiamės kartu su visais. O ypač noriu padėkoti tėveliams už jų kantrybę ir aukojamą laiką vaikų vežiojimui.

Mokslo metai dar tik įsibėgėjo, koncertinis gyvenimas intensyvesnis. Gruodžio 5 d. Meno mokyklėles moksleiviai dalyvavo renginyje „Viso pasaulio eglutės“, „Lietuvos vyčių“ koncertinėje programoje pasirodė kanklininkės, dainorėliai ir šokėliai. Tą patį dieną pramoginukai kartu su „Lietuvos vyčių“ studentais šoko rengiamose ambasadoriaus pagerbimo iškiliose lietuvių kultūros muziejuje. Gruodžio 31 d. esame pakviesti dalyvauti didelėje Čikagos renginių programoje – atsiveikinti

ti su šiuo amžiumi ir sutikti Naujajai! O kur dar mūsų tradicinė atviroji pamoka Šeimos klube, dailės skyriaus darbų paroda, dramos skyriaus premjera. Viskas gruodį!

Smagu dirbti tokius darbus, jaustis reikalingu, jausti, kad gali perteikti savo finias vaizdą, matyti laimingus vaikų, tėvų, žiūrovų veidus. Mes augame, mes kylame. Bet, nespejome išskleisti sparnų, o jau išsitiesė kitos rankos, reikalaujantios nematytos sumos už patalpų nuomą, grasiinančios nutraukti mūsų veiklą. Paramos kol kas tesulaukėme iš Švietimo tarybos – turime kankles. Ir Stasės Jagminienės, paaugukios 15 dol. Ačiū. Mokyklėles finansiniai ištekliai tokie, kad pakanka sumokėti dėstytojams atlyginimus (15 dol. už pamoką), nupirkti gaidų knygas, raštinės reikmenis ir tiek. Nusipirkome ir skuducius iš Lietuvos. Kai kam gali pasirodyti, jog atlygis dėstytojams nemaža suma, lyginant su Čikagos liutunistinės mokyklos mokytojų atlygiu (dirbau 5 metus, tad žinau). Mūsų dėstytojai atvažiuoja tik dėl vienos pamokos. Dažnai važiuoja 1 val. pirmyn ir tiek pat atgal. Ir aš lenkiuosi jiems visiems, kad nenuveina į amerikietišką mokyklą, o atskuba pas mus. Geri specialistai reikalingi visur. Kartais išgirstu kaltinimą – jūs visi, atvykę iš Lietuvos nenorite dirbti nemokamai, prašote pinigų. Teisingumo vardan galėčiau paklausti – išeivijos žmonių, tarkim buhalteriai, gydytojai, inžinieriai, siuvėjai ar kitie dirba nemokamai. Tai – žmonių specialybės, kurios suteikia pragyvenimą. Taip ir mūsų specialybės – choreografės, dailininkės, kanklininkės, pianistės, choro dirigentės, aktorės – įgytos tam, kad galėtume pragyventi. Yra išimčių tiek vienoje, tiek kitoje pusėje, bet tai jau kita ilga tema...

Mokslas Meno mokyklėle kiekvieną dieną gali būti sustabdytas, nes šiandien 25 dol. už savaitę prašoma Jaunimo centre (metams per 1,000 dol.), dvigubai daugiau Lemonte, PLC. Mokyklėles pajamos, jau minėjau, tik egzistencijai. Paramos prašymus Lietuvos fondas atmetė dėl kartus. Taigi viešai prašau, kas galite, paremkite Meno mokyklėles veiklą, nes pakėlus mokesčių už mokslą, neteksime daugelio mokinių, kadangi daugelis jų iš šeimų, ką tik atvykusių iš Lietuvos, tik pradėdantys gyvenimą čia. Šiuos žmones, jų vaikus reikia traukti į lietuvišką pasaulį šiandien, nes rytoj jie nueis kitur. Tada bus per vėlu. Manau šioje srityje išeivija turi kartį patirti.

Darbas Meno mokyklėle kuo toliau, tuo sunkesnis. Mes visi, dirbantys joje, esame entuziastai, atiduodantys savo žinias, širdis vaikams. Visos dirbtinės kliūtys atima energiją, entuziazmą, jėgas, norą dirbti. Pats lengviausias kelias – viską mesti ir eiti lauk. Kai kam to ir reikia – geriau būtų, kad mūsų čia nebūtų. Būna skaudu, kai kartais tenka išeiti – „Jūs atvažiuokite ir gauti už dyką. Jūs – žemos kultūros žmonės“. Geriau tegul stovi tuškos patalpos, nei šoka, dainuoja, piešia, vaidina vaikai?

Šeši metai su „Lietuvos vyčių“ tautinių šokių studentais dirbu nemokamai...

Jei kas norėtų paremti, mūsų adresas P.O. BOX 4102, Wheaton, IL 60189.

Čekius rašyti Meno mokyklėles vardu. Dėkoju.

Ligija Tautkuvienė
Meno mokyklėles vedėja

„Raganų puotėje“, kurią spalio 31 d. Pasaulio lietuvių centre buvo surengęs būrelis „Vaiko vartai“ mokslą, įvairiausiais kostiumais pasipuoę vaikučiai programėlės klause net išsižiojo.